

Budget for Fanø Kommune 2020-2023

Kvalitet i livet - hele livet

Vedtaget i Fanø Byråd den 4. november 2019

Budgetforlig 2020

Budgetforliget for Fanø Kommunes budget for 2020 samt overslagsårene 2021-23 er indgået mellem alle Byrådets partier og lister: Venstre, Fanø Lokalliste, Det Konservative Folkeparti, Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Miljølisten og Alternativet.

Fanø er en attraktiv ø for både borgere og besøgende. Vi oplever en fortsat vækst i befolkningstallet - i indeværende budgetår er vi blevet 100 borgere mere - og grundskylden i år er steget med 5,7 procent. Det betyder samlet set øgede skatteindtægter på knapt 10 mio. kroner i 2020 set i forhold til 2019.

Denne udvikling samt et budgetforlig i 2019, hvor der blev indarbejdet væsentlige besparelser for at sikre en bedre balance mellem udgifter og indtægter, har skabt et solidt udgangspunkt for budget 2020.

Med aftalen afsættes samlet set 222.475.000 kr. til service til borgerne og 2.705.000 kr. til anlægsprojekter i 2020.

Mens Fanø oplever en fortsat positiv udvikling i beskæftigelsen og dermed faldende udgifter til overførselsindkomster, medfører den demografiske udvikling med flere ældre borgere til gengæld en væsentlig stigning i udgifter til ældre området. Udgifter til det specialiserede voksenområde er faldende, men til gengæld stiger vores udgifter til særlige tilbud og indsatser for børn og unge.

Byrådet har et fast øje på kommunens likviditet. Vi ønsker at benytte muligheden for at optage lån til indefrosne ejendomsskatter samt lån for de ejendomsskatter hvor Fanø Kommune yder lån til ejendomsskat. Dette vil styrke likviditeten med hhv. 5.242.857 kr. i 2020 og 5.831.450 kr. i 2021, hvor vi forventer at få det samlede indefrosne beløb fra staten. I forhold til lån til indefrosne ejendomsskatter er dette ud fra gældende regler.

Endvidere er budgettet udarbejdet med afsæt i de statsgaranterede tal fra KL. Men vi ved, at vi med vores faktiske befolkningstal vil få højere skatteindtægter i overslagsårene, hvilket yderligere vil styrke likviditeten.

Borgerne på banen

Med befolkningstilvækst og et samlet demografisk pres med flere ældre borgere og flere børn øges kommunens udgifter til service, og det er derfor vigtigt, at vores serviceniveau er afstemt i forhold til borgernes ressourcer. Det vil der fremover fortsat være et stort behov for – det vi som borgere selv *kan, skal* vi naturligvis også selv.

Udsatte borgere skal have den hjælp og støtte, de har behov for, så vi lever op til målsætningen om *'kvalitet i livet – hele livet'*. Ingen skal ufrivilligt stå udenfor fællesskabet som følge af få ressourcer. Men Fanø er heldigvis også velsignet med rigtig mange ressourcerstærke borgere, som kan være med til at sikre gode rammer for de mindre stærke.

Som lille kommune er civilsamfundet et af vores allerstærkeste kort. Mange borgere tager allerede et ansvar og yder en stor indsats, og vi skal hele tiden søge at blive endnu dygtigere ved at sætte vores forskellige ressourcer i spil sammen og understøtte og hjælpe hinanden.

Borgere på Fanø har været vant til et højt kommunalt serviceniveau. For at sikre dette høje niveau i fremtiden ønsker Byrådet at rette fokus mod og undersøge muligheder for i nogle sammenhænge at indføre en grad af egenbetaling for fritidsaktiviteter og -tilbud for de borgere, der kan selv. Dette er i tråd med devisen om, at de der *kan* selv, *skal* selv. Der skal dog altid være mulighed for, at borgere med få ressourcer kan søge om støtte til deltagelse, så ingen oplever at blive ekskluderet fra fællesskabet.

Et værdigt seniorliv og sunde borgere

Den demografiske udvikling med flere ældre borgere tydeliggør vigtigheden af at arbejde med fremtidens seniorliv på Fanø, en proces øens ældre medborgere skal inddrages i, så der skabes løsninger, der imødekommer borgernes ønsker og behov inden for en mulig økonomisk ramme. En ny senior- og værdighedspolitik, som er udarbejdet i tæt samarbejde med borgere og medarbejdere med tilknytning til området, er netop sendt i høring, og foran venter arbejdet med at implementere politikken.

For at tage højde for den demografiske udvikling blev der i budgetforliget for 2019 indarbejdet en 'demografipulje' på 300.000 kr. stigende til 1,2 mio. i 2022 i forventning om stigende udgifter til ældreområdet. I kommuneaftalen for 2020 har staten anerkendt det stigende udgiftsniveau og afsat nogle midler til den demografiske udvikling, herunder ældreområdet. Samtidig har forvaltningen arbejdet med at præcisere udgiftsniveauet på de enkelte områder. Demografipuljen er derfor taget ud som en pulje og i stedet indarbejdet i budgettet til konkrete udgifter til pleje af ældre. Samlet tilføres der 5.404.000 kr. til ældre- og sundhedsområdet.

Dermed kan det meget populære og værdifulde daghjems- og aktivitetstilbud for de ældre borgere fortsætte uændret, ligesom der stadig er ressourcer til ekstra varme hænder til de særligt skrøbelige borgere på plejecenteret.

Fanø kommune arbejder på at blive demensvenlig kommune i 2025, og til understøttelse af dette arbejde afsættes 90.000 kr.

Derudover afsættes de fornødne ekstra midler til hjemmesygepleje og hjælpemidler til ældre borgere, ligesom der etableres et tilfredsstillende tilbud om omsorgstandpleje til ældre. Omsorgstandpleje har, udover at det styrker livskvaliteten, en vigtig forebyggende effekt, fordi det forebygger infektioner.

Klippekortsordningen, hvor ældre borgere har frit valg til fx at komme til frisør eller få ekstra rengøring, har hidtil været finansieret af øremærkede puljemidler fra staten. Med kommuneaftalen er ordningen flyttet over på bloktilskuddet, og den enkelte kommune vurderer dermed selv, hvordan man bruger midlerne bedst. Klippe-kortsordningen er for nogle borgere meget værdifuld, og Byrådet har derfor besluttet at fortsætte klippekortsordningen i et vist omfang, så sårbare borgere eller

borgere uden netværk fortsat kan få glæde af de ekstra tilbud. I tråd med princippet om, at de der kan selv, skal selv, vurderes det dog, at nogle af de opgaver, som klippekortsordningen muliggør, kan løftes af civilsamfundet – i form af pårørende eller frivillige. For at styrke den faglige kvalitet i ældreplejen anvendes 152.000 kr. fra bloktilskuddet vedrørende klippekort i stedet til en yderligere styrkelse af de varme hænder i ældreplejen.

Den demografiske udvikling skaber på landsplan rekrutteringsudfordringer på sosu-området, og således også på Fanø. Dette lægger pres på medarbejderne og afføder et øget vikarforbrug. Byrådet ønsker et øget fokus på rekruttering og fastholdelse af medarbejdere for derigennem at imødegå det stigende vikarforbrug, der indvirker negativt på både kvalitet, trivsel og økonomi. Forvaltningen skal undersøge muligheder og prioriteter blandt medarbejderne og på den baggrund komme med konkrete bud på løsninger til dette formål.

Mødestedet for borgere over 60 år danner rammen for mange gode aktiviteter for øens ældre borgere, og er et godt eksempel på civilsamfundets styrke og værdi. Derfor understøttes tilbuddet fortsat med midler til at dække husleje og forbrugsudgifter. Der er dog hvert år også afsat et mindre beløb på ca. 20.000 kr. til aktiviteter og nyanskaffelser. Andre foreninger og initiativer på Fanø skaffer selv midler til mange aktiviteter, og i tråd med beslutningen om at åbne op for en grad af egenbetaling, skal Mødestedet fremover også finansiere disse ting selv.

Akutsygeplejen, som blev etableret i et samarbejde med Esbjerg Kommune i 2017, er en stor succes. På grund af uventede centrale ændringer af den kommunale medfinansiering kan det afsatte budget ikke holdes og tilføres ekstra 692.000 kr. Det er fortsat forventningen, at akutsygeplejen har en forebyggende effekt, og udviklingen på de forebyggende indlæggelser følges derfor tæt.

I lighed med landets andre kommuner, har Fanø Kommune også deltaget i det fælles udbud af opgaven med telemedicin, som kort fortalt betyder, at vi fra næste år kan tilbyde en telemedicinsk løsning til borgere med kroniske sygdomme, som ønsker denne service. I første omgang drejer det sig om borgere med KOL og diabetes. Løsningen forventes implementeret i det nye år.

Endelig er der afsat 100.000 kr. til at arbejde med sundhedsfremme, så det bliver muligt at understøtte implementeringen af den netop vedtagne sundhedspolitik med dertilhørende indsatsområder.

Kvalitet og faglighed for børn & unge

Det er af meget stor betydning, at Fanøs børn og unge får en god start på livet, og at det pædagogiske arbejde i både dagtilbud, SFO og klub er af høj kvalitet.

Byrådet har et stærkt fokus på tidlig indsats og forebyggelse, og som led heri ønskes brobygningen i overgangen fra børnehave til skole styrket. Endvidere afsættes over 2 år 400.000 kr. til ekstra socialrådgivere for at understøtte det øgede fokus på dette område.

I budgettet for 2019 besluttede Byrådet at styrke medarbejdernes uddannelsesniveau og normeringen i dagtilbud ved at tilføre dette område 250.000 kr. pr. år fra 2020. Dette princip fastholdes og prioriteres fortsat højt og finansieres af de forventede øremærkede midler til formålet i den kommende finanslov. Hvis finansloven mod al forventning ikke tilfører midlerne, er Byrådet enige om i fællesskab løse den økonomiske udfordring, det skaber, så ambitionen om at sikre den ønskede høje kvalitet udmøntes.

I tillæg til et stærkt fokus på kvalitet i dagtilbud har Byrådet samtidig fokus på prisen for dagtilbud. I sidste års budget blev det besluttet at reducere tilskuddet til nedsættelse af forældrebetalingen til vuggestue og dagpleje. Med dette års budgetforlig indføres et nyt princip, som betyder at forældrebetalingen for vuggestue/dagpleje kun tillægges 50% ift. børnehavetaksten. Til dette formål afsætter Byrådet 250.000 kr. således at det samlede tilskud til nedsættelse af forældrebetalingen udgør 700.000 kr.

På Fanø betaler forældre desuden kun for dagtilbud, SFO og klub i 11 måneder pr. år. Der tilbydes dog pasning i alle årets måneder, så familier kan tilrettelægge ferieperioder, som det passer den enkelte familie bedst. For at udnytte de pædagogiske ressourcer i dagtilbud optimalt laves der sampasning i ferieperioder samt fleksible åbningstider i alle institutioner. Dette sikrer, at der altid tilbydes et solidt pasningstilbud, og at familier, der har behov for tidlig og sen pasning, i stort omfang imødekommes.

Byrådet besluttede i budgettet for 2018 at få lavet en grundig analyse af hele SFO- og Klubområdet. I forlængelse heraf blev det besluttet i budgettet for 2019 at igangsætte en proces, der sammentænker hele skole, SFO-, Klub-, ungdomsskole-, foreningsliv- og SSP- arbejdet. Målet var at skabe øget kvalitet og et langt mere sammenhængende, dynamisk og relevant tilbud til unge. Der er nu pågået en omfattende inddragende proces med medarbejdere, forældre og ikke mindst de unge selv, hvor man har nytænkt og forbedret rammer og indhold i tilbuddene til de unge på Fanø.

Resultatet honoreres med de nødvendige midler til at igangsætte og implementere arbejdet, herunder bl.a. 120.000 kr. til etablering og indretning af gode rammer for de unge.

For at understøtte udviklingen af den bedste skole, hvor læring, trivsel og udvikling står i centrum ønsker Byrådet at tilføre skolens ramme ekstra 0,5%. Vi er samtidig positive overfor at eftergive det akkumulerede underskud til uforudsete engangsomkostninger på 715.000 kr. i 2019.

Herud over ønsker Byrådet at understøtte skolens arbejde med etablering af kreative læringsmiljøer. Til dette formål afsættes 500.000 kr. Der afsættes endvidere 100.000 kr. til mørklægningsgardiner til skoletorvet, således at torvet kan udnyttes optimalt.

Kultur & fritid

Fanø er privilegeret med et meget aktivt og levende kultur-, fritids- og idrætsliv. Dette vil også fremover være højt prioriteret, dog rettes blikket i stigende grad mod at understøtte kultur-, fritid- og idrætslivet gennem samarbejde med de frivillige og faciliterende tiltag fremfor alene gennem direkte økonomisk støtte. Budgettet til de frie kulturmidler reduceres derfor med 50.000 kr.

Folkemusikken er en vigtig del af Fanøs DNA, og nye generationer har med folkemusiklinjen grebet traditionen og fører den videre. Derfor er der indarbejdet 175.000 kr. pr. år til fortsættelse af Folkemusiklinjen.

På samme vis ønsker Byrådet at understøtte børn og unges kreative udvikling, og der afsættes derfor forsat 100.000 kr. til billedskole.

Andre parter i det tværgående kultursamarbejde har desværre besluttet at træde ud af den tværkommunale kulturaftale. Byrådet havde ønsket at fortsætte dette arbejde, som har givet stor værdi til alle kommuner, men da dette ikke er muligt bortfalder de 127.000 kr. der hidtil har været afsat til dette samarbejde.

Sport og idræt spiller en væsentlig rolle ift. både sundhed, fællesskaber og livskvalitet og prioriteres derfor forsat på Fanø med gode faciliteter til foreningslivet. Budgettet til lokaletilskud har været højere end forbrugt og tilrettes derfor, så det er afstemt.

Folkeoplysningsudvalget har en start- og udviklingspulje på 30.000 kr. til nye initiativer. Denne pulje hæves med 20.000 kr., og øremærkes til at understøtte sundhedsfremmende aktiviteter.

Udvikling og innovation i positivt samarbejde med borgere og medarbejdere

For at sætte Fanø på landkortet og sikre et stærkt og positivt samarbejde med øens borgere og erhvervsdrivende er det vigtigt, at der arbejdes professionelt og proaktivt med udvikling, kommunikation og formidling. Derfor afsættes der 400.000 kr. til at løfte dette område. Budgettet til annoncering beskæres til gengæld med 200.000 kr. Der skal endvidere arbejdes med optimering og af effektivisering af livestreaming af Byrådsmøder.

I budgettet for 2019 blev der indarbejdet en effektiviseringspulje i hele organisationen på 150.000 kr. i 2019 stigende med yderligere 150.000 kr. årligt til 600.000 kr. i 2022. Byrådet er enige om, at det forsat er vigtigt at have fokus på skabe kvalitet for færre midler ved at gøre tingene på smartere måder – anvende teknologi, effektivisere arbejdsgange, benytte netværk frem for dyre oplægsholdere osv. og effektiviseringspuljen fastholdes derfor. Det er samtidig vigtigt for Byrådet, at effektiviseringsopgaven ikke bliver så stor, at forvaltningen presses ud i besparelser, som sænker serviceniveauet, og der laves derfor ikke yderligere effektiviseringer.

Erhverv og turisme

Med inddragelse af erhvervslivet er der netop gennemført en gennemgribende analyse af erhvervs- og turisme indsatsen i Fanø Kommune, og en ny erhvervs politik er under udarbejdelse. Parallelt med dette er der lavet ny lovgivning på erhvervsområdet, som bl.a. indebærer, at der skal etableres et nyt fælles destinationsselskab. Byrådet har besluttet at indgå i et samarbejde med Tønder og Esbjerg Kommune, og der er bevilget nationale puljemidler til at igangsætte en omfattende proces med inddragelse af erhvervet til udvikling af denne.

Med de nye destinationsselskaber tager Business Region Esbjerg (BRE) samtidig en ny form, idet alle opgaver relateret til turisme tages ud og lægges over i destinationsselskaberne. I BRE er det på den baggrund besluttet at sænke det årlige kontingent, og budgettet kan dermed reduceres med 165.000 kr.

I 2014 blev der udarbejdet en Potentialeplan for Fanø med fokus på stedbundne kvaliteter og Fanø som nationalpark og UNESCO verdensarv. Elementer af Potentialeplanen er allerede implementeret, bl.a. med udstillingen vedrørende Nationalpark på færgen og cykelrastepladser. Planen er fortsat meget relevant og Byrådet afsætter derfor 50.000 kr. på driften og øremærker herudover 20% af ø-forskningsmidlerne på anlægsbudgettet til en videre implementering af planen. Forestående indsatser omfatter bl.a. vejledning til hensynsfuld færden i naturen og nedslagspunkter, der formidler Verdensarven.

Antallet af udenlandske vielser på Fanø er med en ny lovgivning på området faldet. Budgettet til dette nedjusteres, så det er afstemt ift. nedgangen. Med den nye lovgivning er det ikke længere muligt for kommunerne at opkræve gebyr for vielser, og der kan blive behov for nærmere analyser af budgetniveauet. Samtidig er lovgivningen ny og niveauet for vielser kan forsat justere sig, og Byrådet afventer derfor den forestående centrale evaluering af den nye lovgivning på vieselsesområdet, før der tages stilling til området.

Natur og grøn omstilling

Fanøs er den kommune i Danmark med mest uberørt natur, og netop naturen er en vigtig faktor for såvel bosætning som turismen på Fanø. Som nationalpark og UNESCO verdensarv og med meget store beskyttede og fredede områder har vi et særligt ansvar for at beskytte og bevare naturen og sikre den fremtidige biodiversitet.

Byrådet prioriterer derfor fortsat et ambitiøst niveau ift. naturpleje med fokus på at sikre en gunstig tilstand af de værdifulde naturarealer. Dermed sikres biodiversitet med gode levesteder for tilhørende dyr og planter. Fanø har et forpligtende samarbejde med Esbjerg Kommune omkring naturpleje, og Byrådet ønsker at undersøge, hvordan vi kan styrke den ønskede naturpleje af Fanø.

Med § 17.4 udvalget er den grønne omstilling sat højt på dagsordenen på Fanø. Den første fase af 17.4 udvalget er færdig og har resulteret i en strategisk energiplan for Fanø. Energiplanen skal nu implementeres, og ENT udvalget har prioriteret de første tiltag, som handler om grøn el til fjernvarme, flere solceller på Fanø samt energieffektiviseringer i boliger og fritidshuse. Der afsættes derfor 350.000 kr. i 2020 til dette arbejde.

De næste skidt i implementeringen er endnu ikke prioriteret og klart defineret, og yderligere midler afsættes derfor først, når vi har viden om det konkrete behov. På samme vis prioriteres midler til implementering af den forestående bæredygtighedsplan, når arbejdet er tilendebragt.

Kommunens bygninger og anlæg og infrastruktur

Fanø er en kommune i udvikling, og dette skal afspejles i budgettet. I den økonomiske politik er det besluttet at afsætte i gennemsnit 2 mio. kr. til anlæg om året. I kraft af et solidt udgangspunkt for dette års budget er der luft til et højere niveau i 2020, mens overslagsårene fastholder niveauet på ca. 2 mio. kr.

I 2020 afsættes der ca. 1,1 mio. kr. til ø-forskønnelse og 2 mio. kr. i overslagsårene. Heraf øremærkes 400.000 kr. til implementering af Potentialeplanen.

Til færdiggørelse af det påbegyndte arbejde med renovering og ny belægning på Postvejen afsættes i 2020 2.645.000 kr.

Der er fortsat afsat 552.000 kr. til digeforhøjelser/renovering, der øremærkes med ret til overførsel mellem årene. Midlerne er en opsparing til hel eller delvis medfinansiering af digesikring.

Fra tidligere budgetforlig er der overført midler øremærket til nye offentlige affaldsbeholdere, toiletter ved Sønderho og Buggyområdet.

For at øen fortsat fremstår pæn og præsentabel hæves Materialegårdsens budget med 100.000 kr. for at til renholdelse af stier, bede osv. Samtidig ønsker Byrådet at fremme biodiversitet, og der skal derfor arbejdes med "Vild med vilje" konceptet på alle kommunens grønne arealer.

For at nedbringe vedligeholdelsesudgifter og administration har Byrådet fortsat et ønske om at sælge en række af de bygninger og aktiver, som kommunen ejer. I budgettet for 2019 blev det besluttet at sælge bygninger i 2019 og 2020 for i alt 4,2 mio. kr. Den gamle realskole, en del af den gamle efterskole samt pedelboligen ved efterskolen er solgt, og Ankerhuset er netop gjort klar til salg.

Lejligheden i Sognegården har vist sig ikke at kunne sælges, men Byrådet arbejder i samarbejde med borgere hen mod at anvende lejligheden som prøvebolig for potentielle tilflyttere.

Med et ønske om at aktivere flere byggegrunde til lejeboliger arbejdes der på at sælge den resterende del af den gamle efterskole samt grunden ved siden af Realen.

De kommunale vedligeholdelsesbudgetter afstemmes løbende ift. bygningsmassen.

Med etablering af eventpladsen er der samtidig etableret opmarchplads samt parkeringsareal. Dette er en del af havneanlægget og havneafgiften hæves derfor med 140.000 pr år de kommende 10 år.

Der arbejdes fortsat med udvikling og optimering af den kollektive trafik på Fanø. Byrådet er åben for at regulere rammen efter den forestående evaluering. Beløbet til kollektiv trafik udvides i 2020 med 150.000 kr. for at sikre det eksisterende niveau.

Grundpræmisser i budgettet

Byrådet har vedtaget en økonomisk politik, som danner hjørneflage for budgettet. Den indebærer et mål om et overskud på den ordinære drift på 5,5 mio. kr., et anlægsniveau på 8 mio. kr. over en 4-års periode, et samlet resultat på 3,5 mio. kr. svarende til afdrag på gælden, samt en likviditet på 6-7% af kommunens årlige drifts- og anlægsudgifter. Dertil kommer en beslutning om, at der som udgangspunkt ikke optages nye lån med mindre der er behov for dette til konkrete projekter.

Byrådet har besluttet at optage lån til indefrosne ejendomsskatter.

Den kommunale indkomstskat fastholdes på de 24,9%.
Grundskylden fastholdes på 34 promille.

Alle tillægsbevillinger i 2020 på det skattefinansierede område skal kompenseres af tilsvarende besparelser eller indtægter. Undtaget herfra er driftsudgifter til flere børn i dagtilbud samt til overførselsindtægter.

Viser der sig overskydende midler som følge af udenøns eller nationale forandringer er Byrådet enige om at disse tilfalder kommunens kassebeholdning.

Det indgåede budgetforlig bygger på spillerumsopgørelsen af 29. oktober 2019.

Fanø den 30. oktober 2019

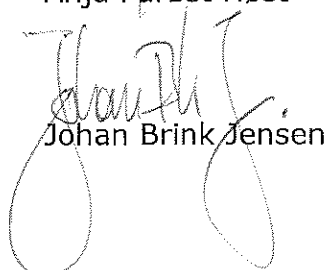
Sofie Valbjørn

Christian Lorenzen

Anja Parbst Høst

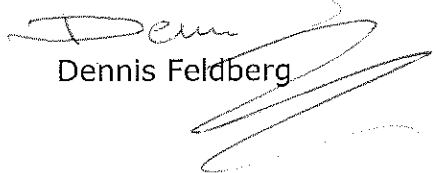
Johan Brink Jensen

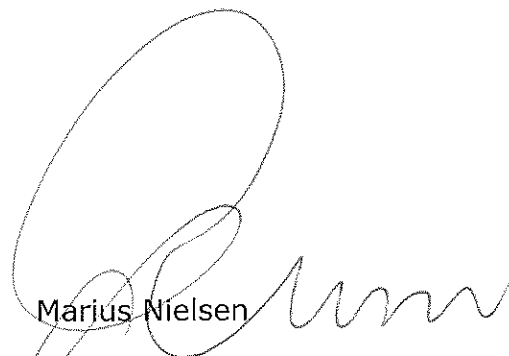
Niels Heinel

Erik Nørreby

Dennis Feldberg

Marius Nielsen

Karen Jeppesen

Kristine Kaas Krog

Merete Engsted

Budgetforslag 2020-2023 - 2. behandling den 4. november 2019

	2020	2021	2022	2023
Konto 0. Byudvikling, bolig- og miljøforanst.	8.171	8.177	8.177	8.177
Konto 2. Transport og infrastruktur	5.963	5.813	5.813	5.813
Konto 3. Undervisning og kultur	38.768	38.680	38.680	38.680
Konto 4. Sundhedsområdet	26.900	26.900	26.900	26.900
Konto 5. Sociale opgaver og beskæftigelse	103.594	103.090	101.380	101.380
Konto 6. Fællesudgifter og administration	39.204	38.733	38.256	38.256
P/L-stigninger vedr. konto 0-6		5.217	10.439	15.847
Skattefinansierede nettodriftsudgifter				
Inklusiv pris- og lønstigninger	222.600	226.610	229.645	235.053
Afdrag på lån	3.521	3.615	3.712	3.803
Balanceforskydninger	663	674	674	674
Subtotal	226.784	230.899	234.031	239.530
Indtægter:				
Renter	129	129	129	129
Tilskud og udligning	-16.644	-15.652	-15.860	-16.073
Skatter	-214.546	-217.421	-220.334	-223.286
Indtægter	-231.061	-232.944	-236.065	-239.230
Økonomisk spillerum før anlæg, det skattefinansierede område	-4.277	-2.045	-2.034	300
Anlæg, det skattefinansierede område:				
Ø-forskønnelse	767	1.634	1.634	1.634
Implementering af Potentialeplan	400	400	400	400
Salg af bygninger	-2.154			
Postvejen	2.645			
Affaldsbeholdere i det offentlige rum	207	207		
Renovering/forhøjelse af diger	552	552	552	552
Jordsalg	-589	-589	-589	-589
Projekt bedre ungeliv - etablering af rammer	120			
IT udstyr	155			
Kreativ læringsmiljø - herunder også gardiner til torvet	600			
Anlæg i alt, skattefinansieret område	2.703	2.204	1.997	1.997
Lånoptagelse	0	0	0	0
Økonomisk spillerum - det skattefinansierede område, drift og anlæg	-1.574	159	-37	2.297

2. behandling				
	2020	2021	2022	2023
Børne- og Kulturudvalget				
Klubtakster - forhøjelse af takster undlades	0	0	0	0
Aula - tilkøb af opkobling til fagsystemer	202	202	202	202
Sundhedsfremmende aktiviteter til "Start- og initiativpuljen" for Folkeoplysning	20	20	20	20
Forøgelse af skolens ramme med 0,5% af 27.251.249	136	136	136	136
Nedsættelse af forældrebetaling i dagtilbud	250	250	250	250
Børne- og Kulturudvalget i alt	608	608	608	608
Social- og Sundhedsudvalget				
Pulje klippekort til plejehjemsbeboere - 60 samt 'varme hænder' i ældreplejen 152	212	212	212	212
Fanø som demensvenlig kommune	90	90	90	90
Social- og Sundhedsudvalget i alt	302	302	302	302
Erhvervs-, Natur- og Teknikudvalget				
Ø-forskønnelse (anlæg)	0			
Ø-forskønnelse	767	1634	1634	1634
Potentialeplanen, herunder * Nedslagspunkter * Code of conduct	50	50	50	50
Implementering Potentialeplan	400	400	400	400
Materialegårds ramme	100	100	100	100
Tagterrasse - Sundhedshuset	0			
Erhvervs-, Natur- og Teknikudvalget i alt	1.317	2.184	2.184	2.184
Økonomi- og Planudvalget				
IT og telefoni akkumulerer større og større underskud	800	800	800	800

1. behandling				
	2020	2021	2022	2023
	-100	-100	-100	-100
	252	252	252	252
	152	152	152	152
	0	0	0	0
ANLÆG	500		0	0
	1.017	2.034	2.034	2.034
	250	250	250	250
ANLÆG	150			
	150	150	150	150
ANLÆG	150			
	2.217	2.434	2.434	2.434
	900	900	900	900

Ændring 1. -> 2. behandling				
	2020	2021	2022	2023
	100	100	100	100
	-50	-50	-50	-50
	20	20	20	20
	136	136	136	136
	250	250	250	250
	456	456	456	456
	212	212	212	212
	90	90	90	90
	302	302	302	302
	-500	0	0	0
	-250	-400	-400	-400
	-200	-200	-200	-200
	250	400	400	400
	-50	-50	-50	-50
	-150	0	0	0
	-900	-250	-250	-250
	-100	-100	-100	-100

Styrkelse af kommunikations- og udviklingsopgaven	400	400	400	400
Styrkelse af opgaven for socialrådgivere	220	220	0	0
Det tværgående Kultursamarbejde er nedlagt, hvorved det afsatte budgetbeløb fjernes	-127	-127	-127	-127
Nedsættelse af kontingent/tilskud til BusinessRegionEsbjerg (BRE)	-165	-165	-165	-165
Effektivisering af mediedækning ved byrådsmøder	0			
Økonomi- og Planudvalget i alt	1.128	1.128	908	908

ANLÆG

450	450	450	450
420	420	0	0
150	0	0	0
1.920	1.770	1.350	1.350

-50	-50	-50	-50
-200	-200	0	0
-127	-127	-127	-127
-165	-165	-165	-165
-150	0	0	0
-792	-642	-442	-442

I alt for Fanø Kommune	3.355	4.222	4.002	4.002
-------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

4.289	4.356	3.936	3.936
--------------	--------------	--------------	--------------

-934	-134	66	66
-------------	-------------	-----------	-----------

	Regnskabsår				
	2020	2021	2022	2023	
	Erhvervs, natur- og teknikudvalget	Korr. budget 1000 kr.	Korr. budget 1000 kr.	Korr. budget 1000 kr.	Korr. budget 1000 kr.
Dranst		DKK	DKK	DKK	DKK
Samlet resultat		16.356	14.428	14.221	14.221
1	Drift	12.185	12.035	12.035	12.035
002205	Ubestemte formål	-302	-302	-302	-302
002510	Fælles formål	2.343	2.343	2.343	2.343
002511	Beboelse	-86	-86	-86	-86
002512	Erhvervsejendomme	-3	-3	-3	-3
002515	Byfornyelse	164	164	164	164
002820	Grønne områder og naturpladser	889	889	889	889
003231	Stadion og idrætsanlæg	301	301	301	301
003850	Naturforvaltningsprojekter	239	239	239	239
003853	Skove	2	2	2	2
003854	Sandflugt	135	135	135	135
004871	Vedligeholdelse af vandløb	265	265	265	265
005280	Fælles formål	844	844	844	844
005289	Øvrig planlægning, undersøgelser, tilsyn m.v.	59	59	59	59
005593	Diverse udgifter og indtægter	1	1	1	1
005895	Redningsberedskab	19	19	19	19
013860	Generel administration (kun husholdninger)	543	543	543	543
013861	Ordninger for dagrenovation, dagrenovationslignende affald -	-2.050	-2.050	-2.050	-2.050
013865	Genbrugsstationer	1.387	1.387	1.387	1.387
022201	Fælles formål	566	566	566	566
022203	Arbejder for fremmed regning	-35	-35	-35	-35
022205	Driftsbygninger og -pladser	258	258	258	258
022811	Vejvedligeholdelse m.v.	3.658	3.658	3.658	3.658
022814	Vintertjeneste	236	236	236	236
023231	Busdrift	2.753	2.603	2.603	2.603
023540	Havne	-1.619	-1.619	-1.619	-1.619
023541	Lystbådehavne m.v.	163	163	163	163
032201	Folkeskoler	486	486	486	486
032205	Skolefritidsordninger	101	101	101	101
033250	Folkebiblioteker	131	131	131	131
046290	Andre sundhedsudgifter	176	176	176	176
052510	Fælles formål	18	18	18	18
052513	Tværgående institutioner (institutioner som omfatter mindst	39	39	39	39
052514	Daginstitutioner (dagtilbudslovens § 19, stk. 2-4)	299	299	299	299
064550	Administrationsbygninger	209	209	209	209
064551	Sekretariat og forvaltninger	-1	-1	-1	-1
064860	Diverse indtægter og udgifter efter forskellige love	-3	-3	-3	-3
3	Anlæg	4.171	2.393	2.186	2.186

003854	Sandflugt	552	552	552	552
022201	Fælles formål	974	1.841	1.634	1.634
022823	Standardforbedringer af færdselsarealer	2.645	0	0	0

		Regnskabsår	2020	2021	2022	2023
			Korr. budget 1000 kr.	Korr. budget 1000 kr.	Korr. budget 1000 kr.	Korr. budget 1000 kr.
Børne- og kulturudvalget						
Dranst			DKK	DKK	DKK	DKK
Samlet resultat			51.991	51.269	51.269	51.269
1	Drift		51.271	51.269	51.269	51.269
032201	Folkeskoler		27.708	27.708	27.708	27.708
032204	Pædagogisk psykologisk rådgivning m.v.		388	388	388	388
032205	Skolefritidsordninger		486	486	486	486
032206	Befordring af elever i grundskolen		509	509	509	509
032207	Specialundervisning i regionale tilbud, jf. folkeskolens § 2		20	20	20	20
032208	Kommunale specialskoler og interne skoler i dagbehandlingsti		627	627	627	627
032210	Bidrag til staten for elever på private skoler		541	541	541	541
032212	Efterskoler og ungdomskostskoler		1.020	1.020	1.020	1.020
032215	Uddannelses- og erhvervsvejledning og øvrige indsatser, jf.		222	222	222	222
032216	Specialpædagogisk bistand til børn i førskolealderen		21	21	21	21
032217	Specialpædagogisk bistand til voksne		298	298	298	298
033044	Produktionsskoler		73	73	73	73
033046	Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov		445	445	445	445
033250	Folkebiblioteker		2.064	2.064	2.064	2.064
033560	Museer		352	352	352	352
033563	Musikarrangementer		786	786	786	786
033564	Andre kulturelle opgaver		429	427	427	427
033870	Fælles formål		48	48	48	48
033872	Folkeoplysende voksenundervisning		185	185	185	185
033873	Frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde		323	323	323	323
033874	Lokaletilskud		1.077	1.077	1.077	1.077
033876	Ungdomsskolevirksomhed		399	399	399	399
052510	Fælles formål		950	950	950	950
052511	Dagpleje (dagtilbudslovens § 21, stk. 2)		1.987	1.987	1.987	1.987
052513	Tværgående institutioner (institutioner som omfatter mindst		2.111	2.111	2.111	2.111
052514	Daginstitutioner (dagtilbudslovens § 19, stk. 2-4)		7.392	7.392	7.392	7.392
052516	Klubber og andre socialpædagogiske fritidstilbud (dagtilbuds		810	810	810	810
3	Anlæg		720			
032201	Folkeskoler		600			
032205	Skolefritidsordninger		120			

	Regnskabsår	2020	2021	2022	2023
		Korr. budget 1000 kr.	Korr. budget 1000 kr.	Korr. budget 1000 kr.	Korr. budget 1000 kr.
Dranst		DKK	DKK	DKK	DKK
Social- og Sundhedsudvalget					
Samlet resultat		118.840	118.335	116.627	116.627
1	Drift	130.836	130.331	128.623	128.623
002511	Beboelse	86	86	86	86
002518	Driftssikring af boligbyggeri	74	74	74	74
002519	Ældreboliger	118	118	118	118
046281	Aktivtetsbestemt medfinansiering afsundhedsvæsenet	16.620	16.620	16.620	16.620
046282	Genoptræning og vedligeholdelsestræning	2.101	2.101	2.101	2.101
046284	Fysioterapi	256	256	256	256
046285	Kommunal tandpleje	1.407	1.407	1.407	1.407
046288	Sundhedsfremme og forebyggelse	1.693	1.693	1.693	1.693
046289	Kommunal sundhedstjeneste	574	574	574	574
046290	Andre sundhedsudgifter	4.078	4.078	4.078	4.078
052820	Opholdssteder mv. for børn	817	817	817	817
052821	Forebyggende foranstaltninger for børn og unge	3.432	3.432	3.432	3.432
052822	Plejefamilier	2.106	2.106	2.106	2.106
052823	Døgninstitutioner for børn og unge	1.422	1.422	1.422	1.422
052824	Sikrede døgninstitutioner m.v for børn og unge	205	205	205	205
053026	Personlig og praktisk hjælp og madservice (hjemmehjælp) til	9.286	9.286	9.286	9.286
053027	Pleje og omsorg mv. af primært ældre undtaget frit valg af l	14.641	14.649	13.658	13.658
053028	Hjemmesygepleje	5.097	5.097	5.097	5.097
053029	Forebyggende indsats samt aflastningstilbud målrettet mod pr	2.695	2.695	2.695	2.695
053031	Hjælpe midler, forbrugsgoder, boligindretning og befordring t	2.467	2.467	2.467	2.467
053036	Plejevederlag og hjælp til sygeartikler o.lign. ved pasning	206	206	206	206
053838	Personlig og praktisk hjælp og madservice (hjemmehjælp) til	1.750	1.750	1.750	1.750
053839	Personlig støtte og pasning af personer med handicap mv. (se	438	438	438	438
053840	Rådgivning og rådgivningsinstitutioner (servicelovens §§ 10	31	31	31	31
053841	Hjælpe midler, forbrugsgoder, boligindretning og befordring t	458	458	458	458
053844	Alkoholbehandling og behandlingshjemfor alkoholskadede (sund	71	71	71	71
053845	Behandling af stofmisbrugere (servicelovens §§ 101 og 101 a	583	583	583	583
053850	Botilbud til længerevarende ophold (servicelovens § 108)	3.049	2.536	1.819	1.819

053852	Botilbud til midlertidigt ophold (servicelovens § 107)	4.397	4.397	4.397	4.397
053853	Kontaktperson- og ledsageordninger (servicelovens §§ 97-99)	143	143	143	143
053858	Beskyttet beskæftigelse (servicelovens § 103)	205	205	205	205
053859	Aktivitets- og samværstilbud (servicelovens § 104)	1.246	1.246	1.246	1.246
054660	Selvforsørgelses- og hjemrejseprogram eller introduktionspro	380	380	380	380
054661	Kontanthjælp til udlændinge omfattet af integrationsprogramm	2.399	2.399	2.399	2.399
054866	Førtidspension tilkendt 1. juli 2014 eller senere	1.301	1.301	1.301	1.301
054867	Personlige tillæg m.v.	898	898	898	898
054868	Førtidspension tilkendt før 1. juli 2014	8.006	8.006	8.006	8.006
055771	Sygedagpenge	6.745	6.745	6.745	6.745
055772	Sociale formål	1.764	1.764	1.764	1.764
055773	Kontant- og uddannelseshjælp	5.063	5.063	5.063	5.063
055775	Afløb og tilbagebetaling mv. vedr. aktiverede kontant- og ud	-9	-9	-9	-9
055776	Boligydelse til pensionister - kommunal medfinansiering	1.316	1.316	1.316	1.316
055777	Boligsikring - kommunal medfinansiering	1.013	1.013	1.013	1.013
055778	Dagpenge til forsikrede ledige	2.534	2.534	2.534	2.534
055881	Løntilskud m.v. til personer i fleksjob og personer i løntil	8.838	8.838	8.838	8.838
055882	Ressourceforløb og jobafklarings- forløb	1.575	1.575	1.575	1.575
055883	Ledighedsydelse	1.019	1.019	1.019	1.019
056890	Driftsudgifter til den kommunale beskæftigelsesindsats	710	710	710	710
056891	Beskæftigelsesindsats for forsikrede ledige	204	204	204	204
056896	Servicejob	414	414	414	414
056897	Seniorjob til personer over 55 år	2.376	2.376	2.376	2.376
056898	Beskæftigelsesordninger	336	336	336	336
057299	Frivilligt socialt arbejde og øvrige sociale formål	416	416	416	416
064553	Jobcentre	1.786	1.786	1.786	1.786
2	Statsrefusion	-11.996	-11.996	-11.996	-11.996
052207	Indtægter fra den centrale refusionsordning	-1.100	-1.100	-1.100	-1.100
054660	Selvforsørgelses- og hjemrejseprogram eller introduktionspro	-251	-251	-251	-251
054661	Kontanthjælp til udlændinge omfattet af integrationsprogramm	-684	-684	-684	-684
054867	Personlige tillæg m.v.	-516	-516	-516	-516
055771	Sygedagpenge	-1.955	-1.955	-1.955	-1.955
055773	Kontant- og uddannelseshjælp	-993	-993	-993	-993
055775	Afløb og tilbagebetaling mv. vedr. aktiverede kontant- og ud	69	69	69	69
055880	Revalidering	-80	-80	-80	-80
055881	Løntilskud m.v. til personer i fleksjob og personer i løntil	-4.920	-4.920	-4.920	-4.920
055882	Ressourceforløb og jobafklarings- forløb	-359	-359	-359	-359

056891	Beskæftigelsesindsats for forsikrede ledige	-100	-100	-100	-100
056896	Servicejob	-100	-100	-100	-100
056897	Seniorjob til personer over 55 år	-1.007	-1.007	-1.007	-1.007

	Økonomi- og planudvalget	Regnskabsår 2020	2021	2022	2023
		Korr. budget 1000 kr.	Korr. budget 1000 kr.	Korr. budget 1000 kr.	Korr. budget 1000 kr.
Dranst		DKK	DKK	DKK	DKK
Samlet resultat		-187.187	-189.248	-192.556	-197.963
1	Drift	40.077	39.612	39.136	39.136
005895	Redningsberedskab	3.018	3.023	3.023	3.023
064240	Fælles formål	97	97	97	97
064241	Kommunalbestyrelsesmedlemmer	3.486	3.486	3.384	3.384
064242	Kommissioner, råd og nævn	192	192	192	192
064243	Valg m.v.	14	95	95	95
064550	Administrationsbygninger	362	362	362	362
064551	Sekretariat og forvaltninger	23.840	23.443	23.223	23.223
064552	Fælles IT og telefoni	5.464	5.464	5.464	5.464
064556	Byggesagsbehandling	464	464	464	464
064557	Voksen-, ældre- og handicapområdet	-586	-586	-586	-586
064558	Det specialiserede børneområde	-356	-356	-356	-356
064559	Administrationsbidrag til UdbetalingDanmark	724	724	724	724
064862	Turisme	1.963	1.963	1.963	1.963
064867	Vejledning og Erhvervsudvikling	35	35	35	35
065270	Løn- og barselspuljer	242	242	242	242
065272	Tjenestemandspension	1.458	1.458	1.458	1.458
065276	Generelle reserver	-340	-494	-648	-648
3	Anlæg	-2.188	-189	-189	-189
002202	Boligformål	-589	-589	-589	-589
002510	Fælles formål	-2.154			
064551	Sekretariat og forvaltninger	555	400	400	400
4	Renter	129	129	129	129
072205	Indskud i pengeinstitutter m.v.	80	80	80	80
072209	Kommunekreditforeningsobligationer	-300	-300	-300	-300
072814	Tilgodehavender i betalingskontrol	-100	-100	-100	-100
073225	Andre langfristede udlån og tilgodehavender	-48	-48	-48	-48
073227	Deponerede beløb for lån m.v.	-72	-72	-72	-72
075256	Anden kortfristet gæld med indenlandsk betalingsmodtager	6	6	6	6
075570	Kommunekreditforeningen	691	691	691	691
075879	Garantiprovision	-128	-128	-128	-128
5	Balanceforskydninger	2.464	658	850	-1.483
082201	Kontante beholdninger	1.801	-16	176	-2.157
083220	Pantebreve	-92	-92	-92	-92

083225	Andre langfristede udlån og tilgodehavender	901	986	986	986
083227	Deponerede beløb for lån m.v.	-220	-220	-220	-220
085253	Kirkelige skatter og afgifter	74	0	0	0
6	Afdrag på lån og lea	3.521	3.615	3.712	3.803
085570	Kommunekreditforeningen	3.521	3.615	3.712	3.803
7	Finansiering	-231.190	-233.073	-236.194	-239.359
076280	Udligning og generelle tilskud	-10.848	-10.994	-11.141	-11.290
076281	Udligning og tilskud vedrørende udlændinge	1.452	1.471	1.491	1.511
076282	Kommunale bidrag til regionerne	384	389	394	399
076286	Særlige tilskud	-7.632	-6.518	-6.604	-6.693
076890	Kommunal indkomstskat	-152.458	-154.501	-156.571	-158.669
076892	Selskabsskat	-735	-745	-755	-765
076894	Grundskyld	-61.353	-62.175	-63.008	-63.852

Erhvervs, natur- og teknikudvalget

Bemærkninger til budget 2020 – 2023

Drift

Hovedkonto 00 Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger

00 22 Jordforsyning

Der er i alle år indarbejdet en forventet besparelse på 0,3 mio. kr. vedrørende konsulentbistand som følge af den øgede normering i forvaltningen på ingeniørområdet.

00 25 Faste ejendomme

Området dækker vedligeholdelse af en række af kommunens bygninger, løbende ajourføring af bygningsvedligeholdelsesplan, varme-, vand- og el-udgifter samt huslejeindtægter, offentlige toiletter, pedelkorpset og ydelsesstøtte i forbindelse med byfornyelse.

Der er udarbejdet samlet vedligeholdelsesplan for kommunale bygninger. Området er tildelt økonomisk decentralisering.

Der budgetteres med lejeindtægter for Sognegården og Drosselvej 9. Sidstnævnte søges solgt i 2020.

00 28 Fritidsområder

Området dækker grønne områder/udendørs arealer, naturområder og strandområder.

Udgiften til vedligeholdelse af de grønne områder og udendørsarealer ved kommunale bygninger består hovedsagligt af lønninger. Der er afsat et mindre beløb til indkøb af blandt andet gødning og planter mv.

Der er afsat kr. 0,9 mio. på området.

00 32 Fritidsfaciliteter

Området dækker driftsudgifter vedrørende Æ'stadion, P-plads ved Fanø Hallen samt offentlige legepladser.

De afsatte midler til varekøb anvendes til blandt andet udskiftning af mål og net, samt sikkerhed og vedligehold på legepladser.

Der er budgetteret med kr. 0,3 mio.

00 38 Naturbeskyttelse

Området dækker Nørby Plantage, klitdæmning, samt driftsudgifter vedrørende diger i Nordby og Sønderho.

Der er afsat kr. 0,4 mio.

00 48 Vandløbsvæsen

Området dækker vedligeholdelse af de offentlige vandløb og udført arbejde for fremmed regning på private vandløb.

Vandløbene vedligeholdes dels af kommunens egne folk og dels af entreprenører.

Der er afsat kr. 0,3 mio.

00 52 Miljøbeskyttelse mv.

Området dækker hovedsageligt de arbejder, som varetages af Det Forpligtende Samarbejde med Esbjerg kommune.

Der er budgetteret med medlemskab af KIMO (Kommunernes Internationale Miljøorganisation), medlemskab af Miljønetværk samt det forpligtende samarbejde med Esbjerg Kommune. Der er også afsat midler til materialer og aktiviteter.

Der er budgetteret med kr. 0,9 mio.

00 55 Diverse udgifter og indtægter

Bevillingen dækker udgifter til skadedyrsbekæmpelse.

Indtægter fra ejendomsskattebilletten vedrørende rottebekæmpelse registreres her, og modsvares af udgifter.

00 58 Redningsberedskab

Området dækker bygningsvedligeholdelse af bygninger der anvendes af Sydvestjysk Brandvæsen.

Fanø Kommune får på andre områder lejeindtægt for bygningerne.

Hovedkonto 01 Forsyningsvirksomheder m.v.

01 38 Affaldshåndtering

Området er et brugerfinansieret område efter hvile-i-sig-selv-princippet.

Området dækker betaling for bortskaffelse af affald, betaling for transport af affald, drift af nærgenbrugsstation, indsamling af genbrugsmaterialer, administrationsvederlag, forrentning, afregning med renovatører, statsafgift ved forbrænding og deponering, bortskaffelse af olie- og kemikalieaffald samt pålignede afgifter.

Området er opdelt på konto 160 Generel administration, konto 161 Ordninger for dagrenovation samt konto 165 Genbrugsstationer.

Hovedkonto 02 Trafik og infrastruktur

02 22 Fælles funktioner

Området dækker drift af materialegården, maskiner, materiel og værkstedsdrift, arbejde for fremmed regning, samt løn og pension til vej- og gartnerafdeling.

Der er afsat kr. 0,8 mio. i 2020 og overslagsårene.

02 28 Kommunale veje

Området dækker vejvedligeholdelse, vejafvandingsbidrag, vintertjeneste samt indtægter fra TDC.

Der er afsat kr. 3,9 mio. i 2020 og overslagsårene

02 32 Kollektiv trafik

Fanø Kommune udtrådte med virkning fra 1. januar 2018 af Sydtrafik og driver nu selv busdrift.

Der er afsat kr. 2,8 mio. i 2020.

02 35 Havne

Området dækker udgifterne og indtægterne ved drift af Nordby Havn og Lystbådehavnen.

Der er budgetteret med indtægter kr. 1,7 mio og udgifter kr. 0,1 mio.

Hovedkonto 03 Undervisning og kultur

03 22 Folkeskolen

Området dækker vedligehold af bygninger på Nordby skole herunder skolehallen.

Området er omfattet af økonomisk decentralisering.

03 32 Folkebiblioteker

Området dækker bygningsvedligehold

Området er omfattet af økonomisk decentralisering.

Hovedkonto 04 Sundhedsvæsen

0462 Andre Sundhedsudgifter

Området dækker bygningsvedligeholdelse af Sundhedshuset.

Området er omfattet af økonomisk decentralisering.

Hovedkonto 05 Social- og sundhedsvæsen

05 25 Dagpleje og daginstitutioner for børn

Området dækker bygningsvedligeholdelse af Blæksprutten, Fanø Børnehave, daginstitutionen "Odden".

Området er omfattet af økonomisk decentralisering.

Hovedkonto 06 Administration m.v.

06 45 Administrativ organisation

Erhvervs, natur- og teknikudvalgets andel af bevillingen dækker bygningsvedligeholdelse af rådhuset.

Området er omfattet af økonomisk decentralisering.

06 48 Erhvervsudvikling, turisme og landdistrikter

Området dækker hyrevognsafgifter.

Anlæg

På udvalgets områder er der samlet set budgetteret med en anlægsudgift på 4,2 mio. kr. i 2020, 2,4 mio. kr. i 2021 og 2,2 mio. kr. i hvert af årene 2022 og 2023.

00 38 Naturbeskyttelse

Der er afsat kr. 552.000 i 2020 og frem reovering og forhøjelse af digerne.

02 22 Fælles funktioner

Der er afsat midler til Ø-forskønnelse, 0,8 mio. kr. i 2020, og 1,6 mio. kr. i 2021 og hvert af de efterfølgende år.

I årene 2020 og 2021 er der også afsat kr. 207.000 til affaldsbeholdere i det offentlige rum.

02 28 Kommunale veje

Der er i 2020 afsat kr. 2,6 mio. til færdiggørelse af det påbegyndte arbejde med reovering og ny belægning på Postvejen.

Børne- og kulturudvalget

Bemærkninger til budget 2020-2023

Driftskonti

Hovedkonto 03 Undervisning og kultur

03 22 Folkeskoler m.m.

Konto 301 vedrører Fanø Skole. Der budgetteres med en samlet nettoudgift på skolen på 27,6 mio. kr. Budgettet er for nuværende sammensat således:

En ramme på ledelsens område, der dækker:

- Løn til skolens lærere, administrationen og det tekniske servicepersonale.
- Vikarudgifter under sygdom og fravær af kortere varighed.
- Fanø skole har på ledelsens område økonomiske decentralisering med overførselsret.

En ramme på bestyrelsens områder, der dækker:

- Administrationsudgifter.
- Pædagogiske arrangementer og lærerkurser af kortere varighed.
- Driftsomkostninger på skole og skolehal eksklusiv udvendig vedligehold. (dagligt vedligehold, rengøring, inventar, forsikringer, el vand og varme).
- Elevaktiviteter (herunder ekskursioner og lejrskoler), kantinedrift og øvrige udgifter.
- Løn til gæsteundervisere.
- Undervisningsmidler (daglig drift, bøger og samlinger samt udgifter til kopimaskine og øvrige serviceaftaler).
- Skolebibliotekets drift.
- Udgifter til teaterforestillinger samt skolescenen.

En ramme uden overførselsadgang:

- Mellemkommunal betaling for undervisning efter folkeskoleloven.
- Betaling til Esbjerg kommune for skolepsykologbistand.
- Undervisning af børn med vidtgående handicap.
- Bidrag til statslige og private skoler.
- Specialpædagogisk bistand til børn.
- Efterskoler og ungdomsskoler.
- Befordring af elever til og fra skole – buskort.
- Syge- og hjemmeundervisning.

En bygningsdriftsramme:

- Forbrugsafgifter

Konto 303 vedrører syge- og hjemmeundervisning. Der er afsat kr. 50.000 i hvert af årene.

Konto 304 Pædagogisk psykologisk rådgivning. Der er afsat kr. 388.000 i hvert af årene.

Konto 305 vedrører skolefritidsordningen. Der er netto afsat netto kr. 450.000 på området. Der er økonomisk decentralisering med overførselsret vedrørende driftsudgifterne.

Konto 306 vedrører befordring af elever i grundskolen. Der budgetteres med en udgift på 0,5 mio. kr.

Konto 307 og konto 308 vedrører specialundervisning i regionale tilbud, kommunale specialskoler og interne skoler i dagbehandlingsinstitutioner. Der er budgetteret med en udgift på i alt 0,7 mio. kr.

Konto 310 vedrører bidrag til statslige og private skoler. Der er afsat 0,5 mio. kr. til formålet.

Konto 312 vedrører efterskoler og ungdomskostskoler. Der er afsat 1,0 mio. kr. til formålet.

Konto 314 vedrører Ungdommens Uddannelsesvejledning. Der er afsat 0,2 mio. kr. til formålet.

Konto 316 og konto 317 vedrører henholdsvis specialpædagogisk bistand til børn og til voksne. Der er budgetteret med samlet 0,3 mio. kr.

03 30 Ungdomsuddannelser

Der er afsat midler til en ung i STU-forløb. (Særlig Tilrettelagt Ungdomsuddannelse). Konto 346.

Samlet set er der på de to områder budgetteret med 0,1 mio. kr.

03 32 Folkebiblioteker

Området dækker betaling til Esbjerg kommune for biblioteksbetjening af Fanø kommune. Der er budgetteret med en udgift på 2,0 mio. kr.

Dertil kommer bygningsdriftsudgifter hvortil der er afsat kr. 65.000 årligt.

03 35 Kulturel virksomhed

Området omfatter:

- Konto 360 – Museer
- Konto 362 - Teatre
- Konto 363 - Musikarrangementer og
- Konto 364 - Andre kulturelle opgaver

Andre kulturelle opgaver dækker tilskud til Kulturelt samråd samt diverse øvrige tilskud og underskudsdekninger.

Der sker momsaflyftning af tilskudskonti

Esbjerg kommune driver kulturskolen på Fanø. Der er afsat beløb til betaling til Esbjerg kommune samt et mindre beløb til kulturskolebestyrelsen på Fanø.

Samlet set er der til kulturel virksomhed budgetteret med en udgift på 1,7 mio. kr.

03 38 Folkeoplysning og fritidsaktiviteter m.v.

Området omfatter:

- Konto 370 - Fællesformål vedr. folkeoplysning
- Konto 372 - Folkeoplysende voksenundervisning
- Konto 373 - Frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde
- Konto 374 - Lokaletilskud
- Konto 376 - Ungdomsskolevirksomhed

Samlet set er der budgetteret med en udgift på 2,0 mio. kr. hvor hovedparten vedrører lokaletilskud, 1,1 mio. kr. og ungdomsskolevirksomhed, 0,4 mio. kr.

Hovedkonto 05 Social- og sundhedsvæsen

05 25 Dagpleje og daginstitutioner for børn

Området omfatter

- Konto 510 - Fælles formål (søskenderabat, nedsættelse af klubkontingent, udgifter til støttepædagoger, fællesleder samt betaling til/fra andre kommuner)
- Konto 511 - Dagpleje
- Konto 513 - Integrerede institutioner
- Konto 514 - Daginstitutioner Fanø Børnehave
- Konto 516 - Klubber

Fanø kommune har pasningsgaranti og tilbyder pasning af børn i alderen 0-5 år i dagpleje, Fanø Børnehave, daginstitutionen Odden herunder "Bakskuld" i Sønderho.

Fanø fritidsstruktur er som følger: Der er en opdeling i SFO for børn i alderen 0. til og med 4. klasse, Juniorklub (SFO 2) for unge fra 5. og 6. klasse samt Ungdomsklub (SFO 2) for unge fra 7. klasse til 18. år

Institutionernes antal indskrevne børn udvides i takt med behovet. I disse tilfælde bliver der tilført yderligere midler.

Forældrebetalingen udgør som udgangspunkt 25 % af udgifterne ved pasningen af børnene i institutioner.

Som et led i bosætningsstrategien er det politisk besluttet af give tilskud til nedsættelse af både dagpleje- og vuggestuetaksten. I praksis betyder det, at der ydes et ekstra kommunalt tilskud på 0,6 mio. kr. til nedsættelse af forældrebetaling.

Fanø Kommunes støttepædagogkorps er normeret til 2 fuldtidsstillinger, og organisatorisk tilknyttet dagpasningslederen.

Fanø kommune giver tilskud til pasning af egne børn.

Der er grundlæggende normeret med

- 17 fuldtidspladser i dagplejen

- 44 fuldtidspladser i vuggestuer
- 84 fuldtidspladser i børnehaver.

Anlægskonti

03.22.01 Folkeskoler

Der er i 2020 afsat kr. 600.000 til et kreativt læringsmiljø i folkeskolen.

03.22.05 Skolefritidsordninger

Der er i 2020 afsat kr. 120.000 til projekt bedre ungeliv.

Social- og sundhedsudvalget

Bemærkninger til budget 2020 - 2023

Driftskonti

Hovedkonto 00 Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger

00 25 Faste ejendomme

Området omfatter:

- Konto 011 - Beboelse
- Konto 018 - Driftssikring af boligbyggeri m.v.
- Konto 019 - Ældreboliger

Konto 011 vedrører bl.a. boliger til integration af udlændinge.

Konto 018 vedrører beløb til kommunens forpligtigelse til betaling af ydelsesstøtte til andelsboliger og ungdomsboliger samt alment nyttigt byggeri.

Konto 019 vedrører lejetab m.v. vedrørende ældreboliger

Der er et samlet nettobudget vedrørende faste ejendomme på 0,3 mio. kr.

Hovedkonto 04 Sundhedsområdet

Området omfatter en række af de store kommunale serviceområder, bl.a. den aktivitetsafhængige kommunale medfinansiering af sundhedsvæsenet, somatik og psykiatri samt fysioterapi, kiropraktor, psykolog og fodterapi.

04 62 Sundhedsudgifter m.v.

Området omfatter:

- Konto 481 - Aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsvæsenet
- Konto 482 - Genoptræning og vedligeholdelsestræning
- Konto 484 - Vederlagsfri behandling hos fysioterapeut
- Konto 485 - Kommunal tandpleje skoletandplejen
- Konto 488 - Sundhedsfremme og forebyggelse
- Konto 489 - Kommunal sundhedstjeneste
- Konto 490 - Andre sundhedsudgifter

Konto 481 vedrører de aktivitetsafhængige bidrag til det regionale sundhedsvæsen. Herunder indlæggelse på sygehus samt sygesikring. Den kommunale medfinansiering er differentieret efter alder.

Der er budgetteret med en kommunal medfinansiering i 2020 på 16,6 mio. kr.

Konto 482 vedrører kommunernes indsats i forbindelse med kommunal genoptræning af borgere efter udskrivning fra sygehus (sundhedslovens § 140) og genoptræning og vedligeholdelsestræning (servicelovens § 86). Der er endvidere afsat midler til ADL-træning af hjerneskadede. Der er budgetteret med en udgift på 2,1 mio. kr.

Konto 484 vedrører vederlagsfri behandling hos fysioterapeut. Der er budgetteret med 0,3 mio. kr.

Konto 485 vedrører udgifter til tandpleje for børn og unge indtil det fyldte 18. år (Børne- og ungdomstandplejen).

Den kommunale forpligtelse til børnetandpleje gælder alle børn og unge under 18 år. Tandplejen skal tilbydes enten på offentlige klinikker eller hos privatpraktiserende tandlæger, med hvilke byrådet indgår aftaler. I Fanø Kommune tilbydes tandpleje udelukkende hos privatpraktiserende tandlæger. Der er afsat midler til forebyggende indsats.

Der er forudsat indkaldelsesinterval på 12 mdr.

Der budgetteres med en udgift på 1,4 mio. kr.

Konto 488 vedrører kommunens udgifter til sundhedsfremme, rehabilitering og forebyggelse efter sundhedslovens § 119. I Sundhedsaftalen mellem Region Syd og Fanø Kommune er aftalt, at Fanø Kommune igangsætter aktiviteter på det forebyggende område. Der budgetteres med en udgift på 1,3 mio. kr.

Konto 489 Den kommunale sundhedstjeneste omfatter sundhedspleje og kommunelægeordning. Børnene serviceres af sundhedsplejersken. Der budgetteres med en udgift på 0,6 mio. kr.

Konto 490 Andre sundhedsudgifter. Herunder drift af Sundhedshuset, hospice-ophold, kommunale udgifter i forbindelse med køb af sygehusydelse, plejetakst for færdigbehandlede patienter, begravelseshjælp og befordringsgodtgørelse.

Fanø Kommune afholder udgiften til leje af hele Sundhedshuset. Herefter faktureres Lægehuset, CMS og internt til Fanø kommunes anvendelse af Sundhedshuset. Fordelingen er beregnet ud fra areal og pris pr. kvadratmeter.

Visitation til befordring er lovbestemt.

Der budgetteres med en samlet nettoudgift på 4,1 mio. kr.

Hovedkonto 05 Sociale opgaver og beskæftigelse

Hovedkonto 5 omfatter en række af de store kommunale serviceområder, bl.a. børnepasning og ældreomsorg. Herudover dækker hovedkontoen udgifterne til indkomstoverførsler som kontanthjælp, førtidspension, revalidering, sygedagpenge m.v. og til arbejdsmarkedsforanstaltninger og arbejdsløshedsunderstøttelse.

Der er på flere grupperinger indlagt budget vedrørende administrationsudgifter, der overføres fra konto 06. Administrationsomkostningerne er udregnet på baggrund af faktiske udgifter og placeret efter fordelingsnøgle.

05 22 Central refusionsordning *(særligt dyre enkeltsager)*

Ifølge lov om social service, refunderer staten i de tilfælde, hvor udgifterne til hjælp og støtte for en person under 67 år i en konkret sag overstiger 1.050.000 kr. årligt, 25 pct. af den del af kommunens udgifter, som ligger over dette beløb. For den del af udgifterne, der overstiger 1.970.000 kr. årligt, udgør statsrefusionen 50 pct.

I de tilfælde, hvor kommunens udgifter til hjælp og støtte efter loven til personer, som er under 18 år i en konkret sag overstiger 790.000 kr. årligt, refunderer staten 25 pct. af den del af kommunens udgifter, som ligger over dette beløb. For den del af udgifterne, der overstiger 1.570.000 kr. årligt, udgør statsrefusionen 50 pct.

Der budgetteres med en årlig refusion på 1,1 mio. kr.

05 28 Døgninstitutioner, opholdssteder og forebyggende foranstaltninger for børn og unge

Området omfatter:

- Konto 520 - Opholdssteder for børn og unge
- Konto 521 - Forebyggende foranstaltninger for børn og unge
- Konto 522 - Plejefamilier
- Konto 523 - Døgninstitutioner for børn og unge
- Konto 524 - Sikrede døgninstitutioner for børn og unge

Der budgetteres med en samlet udgift på disse funktionsområder på 8,0 mio. kr.

Konto 520 vedrører opholdssteder for børn og unge.

Konto 521 vedrører forebyggende foranstaltninger for børn og unge. Det kan f. eks. dække konsulentbistand, praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet, aflastningsordninger eller anden økonomisk støtte til udgifter, der bevirker, at anbringelse kan undgås.

Området dækker også økonomisk støtte til ophold på kost- eller efterskole, når forældrene ikke selv har midlerne.

Konto 522 vedrører plejefamilier for børn og unge. Her konteres udgifter og indtægter vedrørende plejefamiliers løn samt aktiviteter i forbindelse hermed.

Konto 523 vedrører døgninstitutioner for børn og unge. På denne funktion konteres udgifter og indtægter vedrørende regionale, kommunale og selvejende institutioner for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet.

Projektet Fritidspas til børn videreføres i eget regi.

Konto 524 vedrører sikrede døgninstitutioner for børn og unge.

05 30 Tilbud til ældre

Kommunen skal sørge for tilbud om personlig pleje, praktisk bistand og hjælpemidler

til personer med fysiske og psykiske lidelser.

Det er Byrådet, der træffer beslutning om serviceniveauet på ældreområdet, herunder hvilke tilbud, der stilles til rådighed samt omfanget af disse.

Samlet set er der et budget på 34,4 mio. kr. fordelt således:

- Konto 526 - Personlig og praktisk hjælp og madservice – 9,3 mio. kr.
- Konto 527 - Pleje og omsorg m.v. af primært ældre – 14,6 mio. kr.
- Konto 528 – Hjemmesygepleje – 5,1 mio. kr.
- Konto 529 - Forebyggende indsats samt aflastningstilbud – 2,7 mio. kr.
- Konto 531 - Hjælpe midler, forbrugsgoder, boligindretning og befordring – 2,5 mio. kr.
- Konto 536 - Plejevederlag og hjælp til sygeartikler og lignende - 0,2 mio. kr.

Frit valgs ordningen på Fanø omfatter leverance til personer, der bor i eget hjem og er visiteret til specifikke ydelser. Beboerne på Fanø Plejecenter er ikke omfattet af frit valgsordningen.

Fanø Kommune har fastsat og offentliggjort de kvalitets- og priskrav, der stilles til leverandører af personlig og praktisk hjælp samt madservice. Der er indgået kontrakter med private leverandører, herunder madservice.

Forebyggende hjemmebesøg tilbydes 1 gang årligt. Der tages telefonisk kontakt til de borgere, der tilbydes forebyggende hjemmebesøg. Ikke alle borgere ønsker at modtage tilbuddet.

På indtægtssiden er budgetteret med indtægt fra:

- Betaling fra andre kommuner
- Betaling for midlertidigt døgnophold
- Betaling for madservice
- Betaling for midlertidig hjemmehjælp
- Beboernes betaling for serviceydelser.

Indtægten er meget svingende, da antallet af beboere fra andre kommuner ikke er stabilt.

Der er ansat visitator, som sikrer koordineringen af genoptræningsforløb. Det er en garant for en styring af kvaliteten og en sikring af ydelser. Visiteringsfunktion udfyldes i fællesskab af kommunen og sygehuset. Stillingen er placeret uden for plejecentrets ramme, og aflønnes på kt. 6.

05 38 Tilbud til voksne med særlige behov

Området omfatter:

- Konto 538 - Personlig og praktisk hjælp og madservice
- Konto 539 – Personlig støtte og pasning af personer med handicap mv.
- Konto 540 - Rådgivning og rådgivningsinstitutioner
- Konto 541 – Hjælpe midler mv. til personer med handicap
- Konto 542 - Botilbud for personer med særlige sociale problemer

- Konto 544 - Alkoholbehandling og behandlingshjem for alkoholskadede
- Konto 545 - Behandling af stofmisbrugere
- Konto 550 - Botilbud til længerevarende ophold
- Konto 552 - Botilbud for midlertidig ophold
- Konto 553 - Kontaktperson- og ledsageordninger
- Konto 558 - Beskyttet beskæftigelse
- Konto 559 - Aktivitets- og samværstilbud

Konto 538 Der er afsat i alt netto 1,8 mio. kr. til personlig og praktisk hjælp og madservice

Konto 539 Der er afsat kr. 0,4 mio. til personlig støtte og pasning af personer med handicap mv.

Konto 540 vedrører rådgivningsinstitutioner, herunder lands- og landsdelsdækkende rådgivningsinstitutioner og videntcentre for børn og unge, jf. § 11 i lov om social service, samt børnepsykiatrisk rådgivning, der ikke er en sygehusydelse. Endvidere konteres bidrag til hjælpemidler og etablering af hjælpemiddeldepoter

Der er afsat midler tilsvarende det faktiske forbrug til hjælpemiddeldepoter i forhold til samarbejdet med Esbjerg kommune.

Konto 541 vedrører hjælpemidler, forbrugsgoder, boligindretning m.v. til personer med handicap. Der er afsat kr. 0,5 mio.

Konto 544 vedrører alkoholbehandling m.v.

Konto 545 vedrører behandling af stofmisbrugere.

Der er et samlet budget vedrørende alkoholbehandling og stofmisbrugsbehandling på 0,6 mio. kr.

Konto 550 Botilbud til længerevarende ophold for personer med nedsat fysisk eller psykisk funktion og personer med særlige sociale problemer, jf. § 108 i lov om social service. Der er budgetteret med en udgift på 3,0 mio. kr.

Konto 552 vedrører Botilbud for midlertidig ophold, jf. § 107 i lov om social service. Der er budgetteret med kendte personer, pris og antal. Der er budgetteret med en udgift på 4,4 mio. kr.

Konto 553 vedrører kontaktperson- og ledsageordninger, der ydes efter servicelovens § 97, iflg. hvilken kommunen skal yde 15 timers ledsagelse om måneden til personer under 67 år, der ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Der er budgetteret med en udgift på 0,1 mio. kr.

Konto 558 vedrører beskyttet beskæftigelse. Der er budgetteret med en udgift på 0,2 mio. kr.

Konto 559 Aktivitets- og samværstilbud. Der er budgetteret med en udgift på 1,2 mio. kr.

05 46 Introduktionsprogram for udlændinge

Med integrationsloven ligger ansvaret for integration af udlændinge i Danmark hos kommunerne. Integrationsloven indebærer, at alle flygtninge og indvandrere skal have tilbud om et introduktionsprogram af en varighed på tre år.

Loven omfatter nyankomne flygtninge.

Introduktionsprogrammet skal indeholde en grundlæggende indføring i danske samfundsforhold og danskundervisning.

Nyankomne flygtninge modtager som udgangspunkt, i forbindelse med gennemførelse af introduktionsprogrammet, en introduktionsydelse.

Kommunernes udgifter til introduktionsprogrammet og introduktionsydelse dækkes gennem tilskud og delvis refusion fra staten.

Til registrering af udgifter og indtægter vedrørende introduktionsprogrammet samt introduktionsydelser er oprettet to funktioner:

- Konto 560 - Introduktionsprogram og introduktionsforløb
- Konto 561 - Kontanthjælp til udlændinge omfattet af integrationsprogrammet.

Samlet set er der budgetteret med nettoudgifter på 1,8 mio. kr.

05 48 Førtdispensioner og personlige tillæg

Området omfatter:

- Konto 566 - Pensioner tilkendt efter den 1. juli 2014
- Konto 567 - Personlige tillæg m.v.
- Konto 568 - Førtdispension tilkendt før 1. juli 2014

Budgettet for personlige tillæg indeholder blandt andet tilskud til medicin og varmetillæg.

Pensionerne udbetales af Udbetaling Danmark, der også hjemtager refusionen. Fanø Kommune sender således en nettoafregning. Fanø Kommune skal dog selv hjemtage refusion vedrørende personlige tillæg. Samlet set er der budgetteret med en nettoafregning til Udbetaling Danmark på 10,2 mio. kr. og en refusionsindtægt vedrørende personlige tillæg på 0,5 mio. kr.

05 57 Kontante ydelser

Området omfatter:

- Konto 571 - Sygedagpenge
- Konto 572 - Sociale formål
- Konto 573 - Kontant- og uddannelseshjælp
- Konto 575 - Afløb og tilbagebetaling m.v. vedrørende aktiverede kontant- og uddannelseshjælpsmodtagere

- Konto 576 - Boligydelse til pensionister – kommunal medfinansiering
- Konto 577 - Boligsikring – kommunal medfinansiering
- Konto 578 – Dagpenge til forsikrede ledige

En væsentlig del af opgaven varetages af Esbjerg Kommune, jfr. Loven om Det forpligtigende samarbejde.

Kontanthjælp udbetales efter lov om aktiv socialpolitik samt lov om kommunal aktivering.

Konto 571 Sygedagpenge. Der budgetteres med en nettoudgift på 4,8 mio. kr.

Konto 572 sociale formål dækker kontanthjælp i særlige tilfælde (det drejer sig blandt andet om hjælp til sygebehandling og medicin, hjælp til enkeltudgifter samt hjælp til merudgifter ved forsørgelse af handicappede børn), der vedrører andre sociale formål end forsørgelse. Der budgetteres med en udgift på 1,8 mio. kr.

Udgiften til kontanthjælp fordeles som udgangspunkt på funktioner efter følgende principper:

- Konto 573 Kontant- og uddannelseshjælp, hvor der budgetteres med netto 4,1 mio. kr.
- Konto 575 Afløb og tilbagebetalinger mv. vedr. aktiverede kontant- og uddannelseshjælpsmodtagere, hvor der budgetteres med en nettoudgift på 0,1 mio. kr.

Boligstøtte udgør

- Konto 576 boligydelse til pensionister – netto 1,3 mio. kr
- Konto 577 boligsikring – netto 1,0 mio. kr.

Der er afsat netto 2,5 mio. kr. til dagpenge til forsikrede ledige.

Området med overførselsindkomster fremstår i nogen grad som forbundne kar. Der er således sammenhæng mellem kontanthjælpsområdet, sygedagpengeområdet, førtidspensionsområdet og fleksjobområdet.

05 58 Revalidering

Området omfatter:

- Konto 580 - Revalidering
- Konto 581 - Løntilskud mv. til personer i fleksjob m.v.
- Konto 582 - Ressourceforløb og jobafklaringsforløb

Der er budgetteret med udgifter til personer, som er under revalidering og fleksjob. Konto 580 Revalidering. Der budgetteres med en bruttoudgift på 0,3 mio. kr. og en indtægt på 0,1 mio. kr.

Konto 581 Løntilskud m.v. til personer i fleksjob m.v. Der budgetteres med en nettoudgift på 3,9

Konto 582 Ressourceforløb og jobafklaringforløb. Der er afsat netto 1,2 mio. kr.

Konto 583 Ledighedsydelse. Der er afsat netto 1,0 mio. kr.

05 68 Arbejdsmarkedsforanstaltninger

Området omfatter:

- Konto 590 – Driftsudgifter til den kommunale beskæftigelsesindsats
- Konto 591 – Beskæftigelsesindsats for forsikrede ledige
- Konto 595 – Løn til forsikrede ledige
- Konto 596 – Servicejob
- Konto 597 – Seniorjob til personer over 55 år
- Konto 598 – Beskæftigelsesordninger

Konto 590 vedrører Driftsudgifter til den kommunale beskæftigelsesindsats. Der budgetteres med en udgift på 0,7 mio. kr.

Konto 591 vedrører udgifter til beskæftigelsesindsats for forsikrede ledige. Der afregnes til Esbjerg Kommune for aktiviteter iværksat herfra. Der budgetteres med en udgift på 0,1 mio. kr.

Konto 596 vedrører udgifter til servicejobs og konto 597 vedrører seniorjob til personer over 55 år. Der budgetteres med en samlet nettoudgift på disse to funktionsområder på 1,7 mio. kr.

Konto 598 vedrører beskæftigelsesordninger og der budgetteres med en udgift på 0,1 mio. kr.

05 72 Støtte til frivilligt socialt arbejde og øvrige sociale formål

Området omfatter:

- Konto 599 Tilskud til sociale formål

Konto 599 vedrører tinglysningsafgift ved lån til betaling af ejendomsskatter, samt tilskud til sociale formål og støtte til frivilligt socialt arbejde jf. servicelovens §18.

Af den samlede bevilling forventes afholdt udgifter til brugerudvalget vedrørende mødestedet, drift af lokaler til ældre samt tilskud til øvrige organisationer og foreninger.

Der er budgetteret med en udgift på 0,4 mio. kr.

0645 Administrativ organisation

Betaling til Jobcenter Esbjerg afholdes her. Der budgetteres med en udgift på 1,8 mio. kr.

Økonomi- og planudvalget

Bemærkninger til budget 2020-2023

Økonomi- og planudvalget

Driftskonti

Hovedkonto 00 Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger

00 58 Redningsberedskab

Det kommunale redningsberedskab, der hører under kommunalbestyrelsen i henhold til Beredskabsloven, er pr. 1. januar 2015 blevet en del af Sydvestjysk Brandvæsen I/S.

Det er et fælleskommunalt selskab der drives af Varde, Esbjerg og Fanø Kommuner.

Der er i 2020 og overslagsårene afsat 3 mio. til området.

Opgaver for Redningsberedskabet.

Det kommunale redningsberedskab skal kunne yde en forsvarlig indsats mod skader på personer, ejendom og miljøet ved ulykker og katastrofer, herunder krigshandlinger. Redningsberedskabet skal endvidere kunne modtage, indkvartere og forpleje evakuerede og andre nødstedte.

Beredskabets væsentlige opgaver på Fanø koncentrerer om stormflodsberedskabet.

Stormflodsberedskabet ledes og koordineres fra kommandocentralen under brandstationen på Stationsvej under ledelse af beredskabschefen.

For en bedre koordinering i Sønderho sendes en bemandet Radiocentralvogn til Sønderho i forbindelse med stormflod. Denne står i direkte forbindelse med kommandocentralen i Nordby.

Ud over dette beredskab ydes indsats ved forskellige store arrangementer, ved politiets eftersøgnings-/redningsopgaver og som vandforsyningsgruppe ved skov- og hedebrande.

Hovedkonto 06 Administration m.v.

06 42 Politisk organisation

06 40 Fælles formål

Området dækker lovbestemt støtte til politiske partier, livestreaming af byrådsmøder samt initiativprisen.

Der er afsat 96.000,- kr. på fælles formål.

06 41 Kommunalbestyrelsesmedlemmer

Området dækker vederlag til kommunalbestyrelsesmedlemmer, repræsentation mv.

Der er afsat kr. 3.484.000 årligt.

06 42 Kommissioner, råd og nævn:

Området dækker udgifter vedrørende hegnsynsmænd, skolebestyrelsens vederlag mv.

Området dækker endvidere udgifter vedrørende folkeoplysningsudvalgets møder samt kursus- og transportudgifter til folkeoplysningsudvalg samt ungdomsskolebestyrelse.

Der er afsat kr. 193.000 årligt.

06 43 Valg

Der er afsat midler til kommunalvalg i 2021.

06 45 Administrativ organisation

Chefgruppen på rådhuset har økonomisk decentralisering

064550 Administrationsbygninger

Området dækker Rådhuset eksklusiv ind- og udvendig bygningsvedligeholdelse. Der er afsat brutto 471.000 kr. fra 2020 og frem til bl.a. rengøring og forbrugsafgifter.

Samtidig er der budgetteret med en indtægt på 108.000,- kr. for udleje af lokaler.

064551 Sekretariat og forvaltninger

Udgiftssiden omfatter, ud over lønninger, annoncering, advokat- og konsulentbistand, kontorartikler, køb af inventar, tjenestebilernes drift, møde- og kursuskonti samt planlægning.

Indtægtssiden omfatter:

Brugerbetaling for godkendelse, tilsyn efter miljøbeskyttelsesloven, administrationsvederlag for drift af affaldshåndtering (herunder også olie- og kemikalieaffald), vedligeholdelse af private fællesveje og private vandløb samt overførte indtægter for rådhuspersonalets medgåede tid ved anlægsprojekter inden for vej.

Udgifter og indtægter vedrørende administration af sociale love er f.eks. betaling for diverse lægeerklæringer, betaling for fælleskommunal lægekonsulentordning og tilsynshonorar vedrørende plejebragte børn.

Indtægtssiden dækker endvidere diverse gebyrer og salg af vurderingsfortegnelser, rykkergebyrer m.m.

Der er netto afsat kr. 23,8 mio på området i 2020.

064552 Fælles It og telefoni

Der er økonomisk decentralisering på området.

Der er afsat 5,5 mio. kr. til udgifter i forbindelse med IT i 2020 og overslagssårene.

064556 Byggesagsbehandling

Der er afsat 737.000 kr. i 2020 og frem til byggesagsbehandling. Der er budgetteret med indtægt 273.000 kr. i 2020 og frem på udstedelse af tilladelser. Gebyr for byggesagsbehandling baseres på anslåede faktiske medgåede omkostninger, og faktureres efter timeforbrug.

064557 Voksen-, ældre- og handicapområdet

Der budgetteres med en indtægt på 586.000 kr. i 2020 og frem, vedrørende administrationsudgifter overført til hovedkonto 5.

064558 Det specialiserede børneområde

Der budgetteres med en indtægt på 356.000 kr. i 2020 og frem, vedrørende administrationsudgifter overført til hovedkonto 5.

064559 Administrationsbidrag til Udbetaling Danmark

Der er budgetteret med en udgift på kr. 724.000 i 2020 og frem.

06 48 Erhvervsudvikling, turisme og landdistrikter

Bevillingen dækker kontingent til kommunale sammenslutninger og samarbejde med EEU.

Der er i 2020 og frem afsat kr. 2,0 mio. til området.

06 52 Lønpuljer mv.

Bevillingen dækker udgifter til tjenestemandspensioner og andre puljer.

Der er i 2020 og frem afsat 1,5 mio. til tjenestemandspensioner.

Der er i 2020 og frem afsat kr. 443.000 til lokal løndannelse.

Derudover er der i 2020 budgetteret med effektiviseringer for kr. -340.000 stigende til kr. -494.000 i 2021, og -648.000 i 2022 og 2023. Effektiviseringerne skal findes i hele organisationen.

Anlæg:

00 22 Jordforsyning

Der er budgetteret med en indtægt kr. 589.000 i alle år vedrørende jord salg.

06 45 Administrativ organisation

I 2020 er der til it-udstyr afsat 155.000 kr. og kr. 400.000 til potentialeplan.

Hovedkonto 07 Renter, tilskud, udligning og skatter

07 22 Renter af likvide aktiver

Der er budgetteret med renteudgifter vedrørende pengeinstitutter og renteindtægter af kommunekreditforeningsobligationer. Netto er der budgetteret med en indtægt kr. 220.000 i alle årene.

07 28 Renter af kortfristede tilgodehavender i øvrigt

Der er budgetteret med renter af tilgodehavender i betalingskontrol (ejendomsskat m.m.)

07 32 Renter af langfristede tilgodehavender

Renter af lån til betaling af ejendomsskatter. Endvidere dækker området renter af deponeret beløb.

Der er budgetteret med indtægter kr. 120.000.

07 52 Renter af kortfristet gæld i øvrigt

Budgetbeløb dækker diverse renteudgifter, som opstår i årets løb.

07 55 Renter af langfristet gæld

Der er budgetteret med renter af optagne lån.

Der er afsat kr. 691.000 i 2020 og frem.

07 58 Kurstab og kursgevinster

Der budgetteres med kurstab og kursgevinst ved eventuelle udtrækninger.

Der er indarbejdet en indtægt på 128.000 kr. i 2020 og frem, vedrørende garantiprovision.

Hovedkonto 07 Tilskud og udligning samt skatter

07 62 Tilskud og udligning

Kommunen kan vælge mellem selvbudgettering eller statsgaranteret udskrivningsgrundlag på områderne: Kommunal indkomstskat, tilskud og udligning. Det valgte dækker alle områder.

Igennem de sidste mange år er det kun i 2007, der er valgt selvbudgettering. *Der er også valgt statsgaranteret udskrivningsgrundlag vedrørende 2020.*

Den indarbejdede statsgaranti giver et indtægtsbudget på området i 2020 på kr. -16.644.000

07 65 Refusion af købsmoms

Området dækker udgifter og indtægter vedrørende købsmoms.

07 68 Skatter

Skatteindtægter omfatter kommunal indkomstskat samt grundskyld og anden skat på fast ejendom.

Provenuet fra kommunal indkomstskat er budgetteret på baggrund af skatteprocent på 24,9. I overslagsårene er provenuet fremskrevet med 1,3% om året.

Provenu fra grundskyld er indarbejdet med en grundskyldspromille på 34,0. I overslagsårene er provenuet fremskrevet med 3,2% om året.

Der er indarbejdet statsgaranti, hvilket giver et indtægtsbudget i 2020 på kr. -214.546.000.

Hovedkonto 08 Balanceforskydninger og finansiering

08 22 Forskydninger i likvide aktiver

Der er indlagt budget på forventet forbrug af likvide midler.

08 32 Forskydninger i langfristede tilgodehavender

Der er budgetteret med kr. 0,9 mio. kr. til lån til betaling af ejendoms-skatte.

Indtægter dækker forventede tilbagebetalinger af lån til henholdsvis Sønderho Andelshus, Rindby Forsamlingshus og Sønderho Antenneforening.

Der budgetteres ikke med udlån til beboerindskud, idet det forudsættes, at nye udlån modsvares af indfrielse.

08 52 Forskydninger i kortfristet gæld i øvrigt

Udgift dækker betaling til landskirkeskat og kirkekasser. Kirkeskatteprocenten er indarbejdet med 1,14. Også denne tager udgangspunkt i det statsgaranterede udskrivningsgrundlag

Konti, som omfatter afdrag på lån samt låneoptagelse

Hovedkonto 08 Finansforskydninger og finansiering

08 55 Forskydninger i langfristet gæld

Der er budgetteret med afdrag på optagne lån kr. 3.521.000 i 2020.

Aftale om kommunernes økonomi for 2020

---

6. september 2019

---

1. Indledning

Kommunerne står for hovedparten af den borgernære velfærd. Kommunale medarbejdere og ledere yder hver dag en stor indsats for at levere god og nærværende velfærd til borgerne. Samtidig arbejdes der i hele landet på at nytænke og styrke kvaliteten i velfærdsydelse og frigøre yderligere ressourcer til borgernær service.

Den demografiske udvikling betyder, at der i de kommende år vil være flere plejkrævende ældre og flere små børn i Danmark. Flere borgere vil derfor have brug for velfærdsydelser. Regeringen og KL er enige om, at aftalen om kommunernes økonomi for 2020 dækker den demografiske udvikling og samtidig giver mulighed for at udvikle kernevelfærden og ansætte flere velfærdsmedarbejdere.

Regeringen ønsker at styrke den borgernære velfærd og vil derfor blandt andet iværksætte et arbejde med en samlet børneplan og lancere et udspil på sundhedsområdet. Regeringen vil invitere KL til et fælles arbejde med henblik på at forberede et solidt grundlag for børneplanen, ligesom KL forud for udspillet på sundhedsområdet vil blive inddraget med henblik på at drøfte udfordringerne på området og komme med input til løsninger herpå. Regeringen ønsker ligeledes at gennemføre en selvstyrereform. Forud for et regeringsudspil på området ønsker regeringen en inddragende proces med KL, Danske Regioner, personalegrupper og øvrige interessenter.

Regeringens ambitioner for udviklingen af velfærdsområderne er store. Ikke alt kan indfries på én gang, og forudsætningen er, at der føres en ansvarlig økonomisk politik. Regeringen og KL er enige om, at en fortsat stærk offentlig sektor også nødvendiggør fortsat omstilling og effektivisering for at kunne udvikle og forbedre velfærden. Regeringen og KL vil samarbejde om at skabe de bedst mulige rammer for den videre udvikling af den kommunale sektor.

2. Kommunernes økonomiske rammer for 2020

Det kommunale udgiftsloft er udgangspunktet for den kommunale serviceramme for 2020. Regeringen og KL er enige om at løfte dette udgangspunkt med 2,2 mia. kr. Den kommunale serviceramme udgør derved samlet set 261,8 mia. kr. Hertil kommer yderligere reguleringer i medfør af DUT mv.

Regeringen og KL er dertil enige om, at kommunerne inden for eksisterende rammer kan frigive 0,5 mia. kr. i 2020 i form af en Velfærdsprioritering. Det sker ved en række initiativer, som understøtter en bedre ressourceanvendelse. Samtidig afskaffes det kommunale moderniserings- og effektiviseringsprogram således, at det kommunale udgiftsloft fremover ikke indeholder en årlig nedregulering på 0,5 mia. kr.

Samlet giver det mulighed for at prioritere i alt 2,7 mia. kr. i 2020 til at dække den demografiske udvikling og udbygge kernevelfærden, herunder flere velfærdsmedarbejdere, til gavn for borgerne.

Derudover prioriteres 0,1 mia. kr. i 2020 og frem til at understøtte kommunernes arbejde med at opspore ensomme ældre og bekæmpe ensomhed, tab af livsmod, sorg og selvmord blandt ældre borgere. Endvidere omlægges puljen til en værdig ældrepleje på 1,0 mia. kr. i 2020 til særtilskud med henblik på at understøtte en værdig ældrepleje.

Regeringen og KL er enige om, at kommunernes investeringer i 2020 udgør 19,1 mia. kr., som sikrer gode muligheder for at investere i de fysiske rammer for velfærden.

Regeringen og KL er enige om, at det er en central forudsætning for økonomiaftalen, at både den aftalte kommunale serviceramme og anlægsramme i 2020 overholdes i budgetterne og regnskaberne. For at understøtte aftaleoverholdelse og en sund økonomisk styring vil parterne i fællesskab arbejde for at nedbringe kommunernes høje likviditet. Dette kan bl.a. gøres ved afvikling af den kommunale gæld.

Af hensyn til de offentlige finanser og efterlevelse af budgetloven er der fastsat et loft over de kommunale investeringer i 2020. Dermed er 1 mia. kr. af kommunernes bloktilskud betinget af, at kommunernes budgetterede anlægsudgifter holder sig inden for den aftalte anlægsramme. Samtidig er 3 mia. kr. af kommunernes bloktilskud betinget af kommunernes aftaleoverholdelse i budgetterne for serviceudgifterne i 2020.

Der afsættes en lånepulje på i alt 250 mio. kr. målrettet investeringer med effektiviseringspotentiale ved fx at give grundlag for lavere driftsudgifter på sigt. Derudover afsættes en lånepulje på 400 mio. kr. målrettet kommuner med behov for større strukturelle investeringer på de borgernære områder.

Udgangspunktet for fastsættelsen af bloktilskuddet til kommunerne i 2020 er en uændret kommunal skattefastsættelse i 2020 for kommunerne under ét. Hvis der for 2020 sker en skatteforhøjelse for kommunerne under ét, vil der i medfør af gældende lov ske en modgående regulering af bloktilskuddet svarende til overskridelsen.

Der er i lighed med *Aftale om kommunernes økonomi for 2017* enighed om, at nogle kommuner skal have mulighed for at hæve skatten i 2020 inden for en ramme på 200 mio. kr. Forudsætningen herfor er, at andre kommuner sætter skatten tilsvarende ned. Med henblik på at understøtte dette etableres der en tilskudsordning til de kommuner, som nedsætter skatten i 2020. Tilskudsprocenten kan højst udgøre 75 pct. af provenutabet i 2020, 50 pct. i 2021 og 2022 og 25 pct. i 2023. Tilskudsordningen finansieres af staten. Hvis der gennemføres skatnedsættelser på over 200 mio. kr., nedsættes tilskudsprocenten.

Regeringen og KL er enige om at videreføre det ekstraordinære finansieringstilskud på 3,5 mia. kr. i 2020, hvoraf 2 mia. kr. fordeles på baggrund af kommunernes grundlæggende økonomiske vilkår.

Regeringen og KL er enige om, at særtilskudspuljen til særligt vanskeligt stillede kommuner forhøjes til 350 mio. kr. i 2020. Hertil afsættes en lånepulje på 500 mio. kr. med henblik på styrkelse af likviditeten i vanskeligt stillede kommuner.

Regeringen og KL er samtidig enige om, at der for kommunerne under ét vil være balance i den kommunale økonomi i 2020 med nedenstående forudsætninger.

Tabel 1

Balance for kommunerne i 2020

Mio. kr., 2020-pl	Aftale
Serviceudgifter, netto	261.828
Aktivitetsbestemt medfinansiering	23.009
Overførsler	73.807
Udgifter til forsikrede ledige mv.	10.257
Bruttoanlæg (ekskl. ældreboliger)	19.100
Øvrige udgifter	917
Udgifter i alt	388.918
Skatteindtægter	-302.462
Bloktilskud mv.	-72.627
- Heraf betinget bloktilskud	-4.000
Beskæftigelsestilskud	-10.257
Øvrige indtægter	-7.572
Indtægter i alt	-392.918

Regelforenklinger

Forenkling af regler rummer et betydeligt potentiale for enklere arbejdsgange og bedre systemunderstøttelse i den offentlige sektor, hvorved der kan frigøres tid fra administration til kerneopgaver på de store velfærdsområder. Regeringen, KL og Danske Regioner er på den baggrund enige om at nedsætte en task force, der løbende skal identificere statslig regulering, som kan forenkles med bedre velfærd for øje. Task forcen skal ligeledes løbende drøfte konsekvenserne af den måde, som statslig regulering forvaltes i praksis.

Anvendelse af eksterne konsulenter

Der er en høj faglighed i den offentlige sektor og mange dygtige medarbejdere. Dermed er der potentiale for at løse flere opgaver uden brug af eksterne konsulenter. Det kan frigøre ressourcer til at forbedre velfærden. Regeringen, KL og Danske Regioner er på den baggrund enige om at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal se på veje til at nedbringe anvendelsen af eksterne konsulenter i stat, kommuner og regioner og løbende følge op på, om udviklingen går i den rigtige retning.

Velfærdsprioritering

Kommunerne har siden kommunalreformen arbejdet med at skabe og hjemtage effektiviseringsgevinster med henblik på at kunne forbedre den kommunale service og skabe råderum til nødvendige omstillinger. Det er blandt andet sket gennem innovation og udvikling af nye arbejdsmetoder, tilpasning af institutionsstrukturer, indførelse af ny teknologi, effektive indkøb mv.

Borgerne forventer, at den offentlige service følger med udviklingen i den almindelige velstand. Samtidig er mange kommuner udfordret af, at der igennem mange år har været en bevægelse fra land til by både mellem kommunerne og inden for kommunegrænserne. Det er en økonomisk udfordring i både tilflytnings- og fraflytningsområder. Regeringen og KL er enige om, at borgere i alle dele af landet kan forvente en god velfærdsservice.

Regeringen og KL er på den baggrund enige om at understøtte en fortsat udvikling af den kommunale opgaveløsning igennem et flerårigt strategisk samarbejde. Regeringen og KL er samtidig enige om, at de kommunale medarbejdere, ledere og politikere er de centrale aktører, som skal drive denne omstillings- og udviklingsproces i tæt samspil med kommunens borgere. Regeringen og KL er derfor også enige om, at de gevinster, der realiseres i forbindelse med samarbejdet, skal fastholdes i den enkelte kommune og bidrage til en videreudvikling af den borgernære velfærd med udgangspunkt i borgernes forventninger samt bidrage til finansieringen af nødvendige tilpasninger.

Samarbejdet vil indeholde tre overordnede spor:

- Innovation på velfærdsområderne
- Frigørelse af ressourcer gennem effektiv drift
- Flerårigt sigte i budgetsamarbejdet

Innovation på velfærdsområderne

Indholdet i og tilrettelæggelsen af den kommunale velfærdsservice ændrer sig løbende med henblik på at sikre, at borgerne får den bedst mulige velfærdsservice inden for de givne økonomiske rammer. Nogle ændringer er naturligvis drevet af ny lovgivning, men mange ændringer er startet "nedefra" og har ført til ændringer, der giver bedre velfærd for pengene. I nogle tilfælde har det også inspireret til ny lovgivning, som sikrer bedre rammer for indsatsen. Dette spor skal understøtte en fortsat udvikling med fokus på bl.a. forebyggelse, rehabilitering, helhedsorienterede indsatser og en sammenhængende offentlig sektor.

Frigørelse af ressourcer gennem effektiv drift

Der er et vedvarende fokus i kommunerne på, at så mange ressourcer som muligt kommer ud og gør gavn på velfærdsområderne. Det har bl.a. været igennem mere effektive indkøb, administrative effektiviseringer, automatisering, standardisering, tværkommunale samarbejder og nye organisationsformer i øvrigt mv. Regeringen og KL er enige om, at kommunerne også i de kommende år vil have fokus på at frigøre ressourcer til borgernær velfærd bl.a. gennem administrative effektiviseringer, indkøb, digitalisering, automatisering mv.

Regeringen og KL er enige om løbende at følge op på fremdriften i kommunernes arbejde med at frigøre ressourcer til velfærdsområderne og følge med i udviklingen af resultater. Som grundlag for den opfølgning vil KL årligt udarbejde en redegørelse, som bl.a. beskriver, hvordan de identificerede muligheder for bedre ressourceudnyttelse bliver udbredt i kommunerne og giver indblik i udviklingen i de resultater, som kommunerne skaber for og med borgerne på de enkelte velfærdsområder.

Flerårigt sigte i budgetsamarbejdet

Parterne er enige om i fællesskab at analysere og vurdere mulighederne for i højere grad at give elementer i økonomiaftalerne et flerårigt sigte med henblik på at understøtte kommunernes langsigtede planlægning.

Øvrige økonomiske forudsætninger

Det er forudsat i aftalen, at kommunernes overførselsudgifter vil udgøre 73,8 mia. kr. i 2020, og at kommunernes udgifter til forsørgelse og aktivering af forsikrede ledige mv. vil udgøre 10,3 mia. kr. i 2020.

De øvrige økonomiske forudsætninger for den kommunale økonomi i 2020 fremgår af *boks 1*.

Boks 1

Øvrige økonomiske forudsætninger

Bidrag til regionerne

Udgangspunktet for kommunernes grundbidrag på udviklingsområdet for 2019 var 135 kr. pr. indbygger. Som følge af lov om erhvervsfremme, som udmønter aftale mellem den daværende regering og Dansk Folkeparti om forenkling af erhvervsfremmesystemet af maj 2018, er udviklingsbidraget for 2019 korrigeret til 109 kr. pr. indbygger. For 2020 vil pris- og lønreguleringen indebære, at udgangspunktet for bidragsfastsættelsen vil være et grundbidrag på 112 kr. pr. indbygger på udviklingsområdet. Reguleringen er fastsat på basis af et skøn for den regionale pris- og lønudvikling fra 2019-2020 på 2,3 pct. inkl. medicin.

Den kommunale balance i 2020 tager højde for, at der er sammenhæng mellem kommunernes forventede medfinansiering på sundhedsområdet og det aftalte udgiftsniveau for regionerne. Kommunernes aktivitetsbestemte medfinansiering af regionernes sundhedsvæsen er i 2020 forudsat til 23.009 mio. kr.

Pris- og lønudvikling

Der anvendes et skøn for pris- og lønudviklingen for kommunerne fra 2019-2020 for de samlede udgifter inkl. overførsler på 2,4 pct. PL-skønnet for serviceudgifter (ekskl. overførsler) er 2,7 pct. fra 2019-2020, og PL-skønnet for anlægsudgifter er 1,9 pct. fra 2019-2020. Der er forudsat en satsreguleringsprocent for 2020 på 2,0 pct.

3. Børn og unge

Det er afgørende for børns læring, trivsel og udvikling, at de har adgang til dagtilbud og undervisning af høj kvalitet. Alle børn skal trives, udvikle sig og blive så dygtige, som de kan. Gode dagtilbud og en stærk folkeskole er samtidig en forudsætning for at modvirke negativ social arv og fremme integrationen af børn med anden etnisk baggrund. Derfor er det vigtigt, at alle børn – både børn med og uden særlige behov – udvikles og kan rummes i fællesskabets institutioner.

Dagtilbud

Det er afgørende, at alle børn får en god start på livet, og at der er lige muligheder for børn uanset social baggrund. Derfor er velfungerende dagtilbud afgørende. Størstedelen af danske børn går i dagtilbud, som løfter en væsentlig samfundsopgave, men der er enighed om, at kvaliteten i de kommende år skal højnes til gavn for alle børn.

Regeringen har med *Retfærdig retning for Danmark* aftalt at fremlægge en ambitiøs børneplan, som skal forbedre forholdene for børn og personale i daginstitutioner gennem en langsigtet investeringsplan frem mod 2025, der sammentænker normeringer, uddannelse, kvalitet og ledelse. Børneplanen vil bl.a. betyde, at der gradvist frem mod 2025 indføres lovbundne minimumsnormeringer i daginstitutioner, at der sikres uddannelse af mere pædagogisk personale, og at der som følge af minimumsnormeringer ansættes pædagogisk personale ud over den forøgelse, der følger af det demografiske træk.

Regeringen har tilkendegivet, at KL vil indgå i et fælles arbejde med at forberede et grundlag for børneplanen. Regeringen og KL er enige om at drøfte elementerne i planen løbende, ligesom andre relevante interessenter vil blive inddraget løbende.

Regeringen og KL er derudover enige om at fortsætte samarbejdet om implementeringen af den pædagogiske læreplan samt at følge op på sidste års aftale om, at et kvalitetsløft kræver et fortsat fokus på gode data og viden med henblik på bl.a. at identificere faktorer, der kendetegner dagtilbud af høj kvalitet. Dette skal understøtte kommunernes prioritering på området og den daglige ledelse.

Folkeskolen

Der er brug for et tæt samarbejde om at sikre folkeskolen de nødvendige rammer og ressourcer, så lærerne kan give alle elever en undervisning af høj kvalitet. Regeringen vil derfor bakke op om den aftale, som Danmarks Lærerforening og KL har indgået om en "Ny Start". Regeringen og KL er desuden enige om i fællesskab at følge og fremme implementeringen af aftale om justeringer af folkeskolen fra januar 2019. Der er enighed om:

- At kommunerne styrker kvaliteten i den understøttende undervisning, så alle elever oplever en varieret skoledag med differentierede undervisningsformer, åben skole, bevægelse og lektiehjælp. Regeringen og KL vil følge op på, om de afsatte midler via kvalitetsløftet af den understøttende undervisning kommer eleverne til gavn.

- Målsætningen om fuld kompetencedækning udskydes fra 2020 til 2025, og delmålet om 90 pct. kompetencedækning udskydes fra 2019 til 2021 med henblik på at styrke kommunernes forudsætninger for at leve op til målsætningen og nedbringe brugen af vikarer i folkeskolen. Regeringen og KL er enige om, at det for kommunerne er muligt at bruge det statslige tilskud til kompetenceudvikling frem til 2025.

Regeringen og KL er enige om, at KL vil blive inddraget i, hvordan der skal følges op på kvalitetsløftet i den understøttende undervisning, herunder i udmøntningen af indholdskrav i kvalitetsrapporten med henblik på, at kvalitetsrapporten i højere grad kan understøtte den lokale ledelse og kvalitetsudvikling.

Folkeskolen skal bidrage til at sikre, at alle børn får gode udfoldelsesmuligheder. Parterne er enige om, at der igangsættes en evaluering af inkluderende læringsmiljøer med afsæt i ambitionen om, at alle elever i udgangspunkt skal modtage undervisning i almenmiljøet. Evalueringen skal have fokus på elever med særlige behovs faglige udvikling og trivsel, ressource-trækket og rammerne for understøttelse i både almenmiljøet og specialområdet. Det vil dertil blive belyst, om der i de lovgivningsmæssige rammer er hindringer for arbejdet med inkluderende læringsmiljøer. Desuden vil der ses nærmere på, om der er gode erfaringer med fx mellemformer mellem almene og specialtilbud, institutionernes prioritering af ressourcer og en opfølgning på anbefalingerne fra inklusionseftersynet.

Styrket tilgang til erhvervsuddannelserne

Med udgangspunkt i aftalen *Fra folkeskole til faglært* af november 2018 er regeringen og KL enige om at bidrage til, at flere unge vælger en erhvervsuddannelse efter grundskolen. KL vil desuden understøtte kommunernes indfrielse af de nationale målsætninger om søgning til erhvervsuddannelserne. Kommunerne vil udarbejde lokale måltal for søgningen til ungdomsuddannelserne og offentliggøre en handlingsplan for, hvad kommunen vil gøre for at øge søgningen til erhvervsuddannelserne, hvis søgetallet ligger under 10 procent. KL vil blive inddraget i opfølgningen på lovgivningen med det sigte, at den er udgiftsneutral.

Eleverne i folkeskolen skal i højere grad udfordres i deres valg af ungdomsuddannelse og skal have en mere sammenhængende introduktion til de mange muligheder, der findes. Derfor vil den enkelte kommune udarbejde en sammenhængende kommunal plan for indsatser vedr. unges afklaring af uddannelsesvalg, som understøtter, at kommunerne systematisk og aktivt arbejder for at øge søgningen til erhvervsuddannelserne. Kommunerne opfordres herudover til at indgå samarbejder mellem erhvervsskoler og folkeskoler med henblik på at styrke praksisfagligheden i folkeskolen.

Forberedende grunduddannelse

Regeringen og KL er enige om, at det er afgørende, at den ny Forberedende Grunduddannelse (FGU) kommer godt fra start. FGU løfter en vigtig opgave i forhold til at sikre, at unge uden uddannelse og job kommer godt videre efter grundskolen og rustes til at gennemføre en ungdomsuddannelse eller opnå varigt fodfæste på arbejdsmarkedet. Regering og KL er enige om at følge tæt op på reformens økonomi og resultater. Regeringen og KL er enige om, at kommunerne aktivt støtter op om og prioriterer FGU'en som et tilbud til unge under 25

år, der har behov for faglig eller personlig afklaring, inden de kan påbegynde en ungdomsud-
dannelse eller job. FGU skal være et tilbud for unge, der har behov for afklaring om deres
fremtidige uddannelses- og beskæftigelsesvej.

4. Det specialiserede socialområde

Alle mennesker – uanset forudsætninger og opvækst – har ret til et liv med gode muligheder
og til at være en del af fællesskabet. Et udsat barn må ikke blive en udsat voksen. Børn og
unge med særlige behov skal have den hjælp, der skal til for, at de kan udvikle sig og trives.
Og voksne med funktionsnedsættelser eller sociale problemer skal støttes, så de bedst mu-
ligt kan mestre eget liv.

Stadig flere børn og voksne rammes imidlertid af en psykiatrisk lidelse. Det er en bekym-
rende udvikling og en stor økonomisk udfordring for kommunerne. Kommunerne har således
de seneste år oplevet et udgiftspres på området som følge af, at flere borgere søger hjælp på
socialområdet. Samtidig oplever både medarbejdere og borgere, at det kan være vanskeligt
at navigere i de mange regler, der er for hjælpen til borgere med komplekse udfordringer.
Derfor er der behov for at skabe rammerne for, at medarbejdernes faglighed kan sættes
bedre i spil, så sociale indsatser over for borgerne får et mere sammenhængende, helheds-
orienteret og langsigtet fokus.

Barnet i centrum

Kommunerne har gennem en årrække haft fokus på den tidlige og forebyggende indsats og
foretaget omlægninger på området. Det er fornuftige tiltag, fordi investeringer i tidlige insat-
ser både menneskeligt og økonomisk ofte kan svare sig. Men samtidig kan der konstateres
en markant stigning i antallet af børn og unge med psykiske diagnoser og mistrivsel, og an-
bragte unge klarer sig fortsat markant dårligere senere i livet.

Hvis udsatte børn skal løftes til at klare sig bedre, skal vi have brudt de mønstre, der forrin-
ger deres muligheder og fremtidsudsigter. Vi skal investere i tidlige indsatser, vi skal handle
på baggrund af viden, og vi skal give socialrådgivere og andre fagpersoner de bedste mulig-
heder for at sætte barnet og familien i centrum uden unødigt bureaukrati. Der er imidlertid
stadig begrænset konkret viden om de forebyggende indsatsers kortsigtede og langsigtede
effekter. Arbejdet med målrettede investeringer skal derfor fortsat udvikles, fordi langsigtede,
strategiske investeringer kan gavne den enkelte borger og samfundet som helhed.

Regeringen og KL er derfor enige om at drøfte, hvordan vi kan tilbyde udsatte børn en tidli-
gere og mere sammenhængende indsats, hvor fx sundhedsplejersker, skole og familiebe-
handlere mv. er samlet om at støtte barnet og familien. Regeringen og KL er desuden enige
om at sikre, at reglerne understøtter, at barnet får den bedst mulige indsats, og et fælles ar-
bejde skal derfor afdække regelgrundlaget og den kommunale praksis på området.

Et nyt og fælles samarbejde

Der har været en betydelig stigning i antallet af borgere, som modtager en social indsats efter
serviceloven. Det skyldes både en omlægning mod tidligere og lettere indsatser, og at der

har været en positiv udvikling i levetiden hos borgere med visse typer af fysiske og psykiske handicaps, men også en udvikling, hvor flere børn og voksne diagnosticeres med en psykiatrisk lidelse. Det udfordrer kommunerne.

Parterne vil derfor igangsætte et nyt og fælles samarbejde og i fællesskab undersøge, hvad der ligger bag den store aktivitetsstigning, der har været på socialområdet. Et fælles arbejde skal danne grundlag for en drøftelse af, hvordan indsatsen tilrettelægges og prioriteres mest hensigtsmæssigt for forskellige målgrupper. I arbejdet inddrages kommunernes erfaringer med rehabilitering og med at iværksætte hurtige og lette forebyggende indsatser, som kan støtte borgerne, inden de får behov for mere indgribende indsatser. Herudover vil erfaringer fra udlandet blive inddraget i arbejdet.

Regeringen og KL vil som en del af det nye, fælles samarbejde også undersøge kommunernes tildeling (visitation) til konkrete indsatser på det specialiserede voksenområde, ligesom parterne vil afdække, om der er behov for at give kommunerne bedre lovgivningsmæssige rammer for at arbejde forebyggende. Endelig vil parterne igangsætte initiativer, der bidrager til at skabe mere gennemsigtighed i takststrukturen.

Regeringen og KL vil invitere Folketingets partier og relevante interessenter til at være en del af det nye, fælles samarbejde.

En helhedsorienteret indsats for borgere er med komplekse problemer

Et bredt flertal i Folketinget har indgået en principaftale om en ny hovedlov, som skal skabe rammerne for en helhedsorienteret indsats for borgere med komplekse behov med det formål, at flere bliver i stand til at mestre eget liv og komme i beskæftigelse. Regeringen vil samtidig have et særligt fokus på de allermest udsatte.

Borgere er hele mennesker, der skal behandles sådan. Regeringen og KL er derfor enige om, at borgere med komplekse problemer skal modtage en sammenhængende og helhedsorienteret indsats. Den kommende, nye hovedlov om en helhedsorienteret indsats til borgere med komplekse problemer og lovgivningen om den sammenhængende ungeindsats skal understøtte denne indsats. Loven vil skabe grundlag for, at kommunerne på baggrund af en konkret individuel vurdering kan tilbyde borgeren en samlet indsats på tværs af social-, beskæftigelses-, sundheds- og uddannelsesområdet. For borgere, der ønsker at modtage en helhedsorienteret indsats efter den nye hovedlov, vil denne således erstatte indsatsen efter sektorlovene. KL vil blive inddraget i arbejdet med den nye hovedlov.

Regeringen og KL er enige om i fællesskab at forberede implementeringsunderstøttelsen af den nye hovedlov, som mange steder vil forudsætte en væsentlig omstilling af den nuværende indsats for borgere med komplekse behov.

Tæt samarbejde om bedre data

Regeringen og KL er samtidig enige om at fortsætte det tætte samarbejde om bedre data på socialområdet bl.a. med et særligt fokus på tilvejebringelse af sammenlignelige, individbaserede udgiftsdata og på at udbygge den socialøkonomiske investeringsmodel (SØM). Bedre

data på socialområdet kan sikre bedre kvalitet og styringsmuligheder for kommunerne, regionerne og staten ved at give større viden om indsatser, omkostninger og effekten af de konkrete sociale indsatser.

Rimelig individuel tilpasning

Regeringen og KL er enige om, at retten til rimelig individuel tilpasning tydeliggøres i lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af handicap i forhold til dagtilbud til børn og i forhold til folkeskolen. Parterne er enige om, at en sådan tydeliggørelse ligger inden for de eksisterende økonomiske rammer.

Mere nuancerede danmarkskort

Parterne er enige om, at det er væsentligt løbende at have fokus på udviklingen i kvaliteten af kommunernes sagsbehandling på socialområdet, idet høj kvalitet i sagsbehandlingen er afgørende for borgernes retssikkerhed. Parterne er ligeledes enige om, at de årlige danmarkskort over afgørelsesprocenter i Ankestyrelsen vil kunne bidrage til denne vigtige dagsorden, men at de i den nuværende udformning giver et for unuanceret billede af kvaliteten i sagsbehandlingen. Regeringen og KL vil derfor samarbejde om at tilvejebringe et forbedret datagrundlag, så fremtidige danmarkskort bliver mere nuancerede.

Ungdomskriminalitet

Regeringen og KL er enige om, at der skal foretages en evaluering af ungdomskriminalitetsreformen, som blandt andet skal se på, om reformens økonomiske konsekvenser lever op til det forudsatte. Evalueringen skal bl.a. følge op på udviklingen i antallet af sager og indholdet i nævnets afgørelser

Selv møderprincip

Selv møderprincippet indebærer, at borgere selv kan henvende sig til og blive indskrevet på herberger, kvindekrisecentre og i forbindelse med ambulante alkoholbehandling uden en forudgående kommunal visitation. Der ligger væsentlige hensyn bag selv møderprincippet – som derfor fastholdes - ikke mindst hensynet til at kunne yde akut hjælp. Kommunerne oplever imidlertid en udvikling, hvor tilbud omfattet af selv møderprincippet har stigende priser, samtidig med at de lovgivningsmæssige rammer kan udgøre en barriere for en helhedsorienteret hjælp til borgerne. Regeringen og KL er derfor enige om at iværksætte et arbejde, der skal munde ud i forslag til, hvordan der sikres bedre sammenhæng mellem kvalitet i tilbuddene, takster og den øvrige hjælp til borgerne.

5. Sundhed og ældre

Kommunerne indtager en central rolle i det nære sundhedsvæsen, hvor flere opgaver skal løses tættere på borgerne. En fortsat udvikling af det nære sundhedsvæsen er vigtig for at sikre sammenhængende og omkostningseffektive sundhedsindsatser til ældre og mennesker med kroniske sygdomme eller psykiske lidelser. Det er samtidig vigtigt at øge kvaliteten og synlighed om resultater i de opgaver, der løses i det nære sundhedsvæsen.

De nationale mål på sundhedsområdet understøtter en udvikling i den kommunale sundhedsindsats med fokus på øget sammenhæng for patienterne og mest sundhed for pengene. Udviklingen af kvalitetsindikatorer på ældreområdet forventes tilsvarende at kunne bidrage til øget fokus på lokal kvalitetsudvikling og resultater for borgerne.

Regeringen og KL er enige om, at kommunerne skal styrke den nære sundhedsindsats, så u hensigtsmæssige indlæggelser på sygehusene undgås, og der sikres større sammenhæng for patienterne i mere patientnære rammer. Regeringen og KL er derudover enige om skabe større lighed i sundhed ved bl.a. at styrke forebyggelsesindsatsen. Parterne er enige om, at kommunerne fortsat skal udvikle den kommunale forebyggelse af bl.a. rygning og overvægt.

Fremtidens sundhedsvæsen

Vi har et godt sundhedsvæsen i Danmark. Men der er også udfordringer – i dag og i de kommende år. Der kommer flere ældre, og antallet af personer med en eller flere kroniske sygdomme stiger, ligesom der kommer flere borgere med psykiske lidelser. Udviklingen risikerer at sætte sundhedsindsatser i kommuner og regioner under yderligere pres i de kommende år. Mange patienter vil have gavn af behandling tættere på eget hjem. Derfor er der behov for en styrket kvalitet med en bedre forebyggende indsats samt øget sammenhæng, lighed og nærhed i tilbuddene.

Kommunerne har de seneste år styrket og udbygget deres sundhedstilbud, herunder til borgere med kroniske lidelser. Der er på den baggrund behov for nye spor i indsatsen for de kroniske patienter.

Regeringen har tilkendegivet, at den vil invitere Folketingets partier til forhandlinger om en sundhedsaftale. Forud for et regeringsudspil på området ønsker regeringen en inddragende proces, så KL, Danske Regioner, personalegrupper og øvrige interessenter kan drøfte udfordringerne på området og komme med input til løsninger herpå. KL og Danske Regioner indrages løbende heri. En større sammenhæng kræver blandt andet et styrket samarbejde mellem de centrale aktører – praktiserende læger, kommuner og regioner.

Antallet af ældre borgere og personer med kroniske lidelser forventes at stige i de kommende år. Udviklingen risikerer at sætte sundhedsindsatser i kommuner og regioner under yderligere pres i de kommende år. Regeringen, Danske Regioner og KL vil gennem en analyse undersøge mulighederne for omkostningseffektive løsninger uden for hospitalerne med fokus på forudsætningerne for og potentialerne i at løse udvalgte opgaver uden for hospitalerne.

Kommunerne indtager i dag en væsentlig rolle i sundhedsvæsenet, hvor flere opgaver skal løses tættere på borgerne. Kommunerne har et godt udgangspunkt for at videreudvikle det nære sundhedsvæsen i form af hjemmesygepleje, midlertidige pladser, sundhedscentre, træningsfaciliteter mv. De kommunale sundhedstilbud nær borgerne skal sikre bedre sammenhænge for patienterne og medvirke til at forebygge indlæggelser, så sygehusene aflastes.

Den nære sundhed

De nationale mål på sundhedsområdet understøtter en ambitiøs, fælles retning for udviklingen af området til gavn for patienterne. Kommunerne vil i det videre arbejde fortsætte kvalitetsforbedringerne både i kommunerne og i samspillet mellem kommuner, almen praksis og

sygehuse. Parterne er i forlængelse heraf enige om at fortsætte videreudviklingen af de aftalte underliggende indikatorer, som viser udviklingen for de nationale mål på relevante indikatorer.

Deling af systematisk viden om indsatser og resultater i ældre- og sundhedsplejen i kommunerne er et vigtigt redskab til at understøtte sammenhængende patientforløb, kvalitetsudvikling samt styring og opfølgning i det nære sundhedsvæsen. Parterne er derfor enige om, med afsæt i kommunernes arbejde med Fælles Sprog III, at nedsætte en arbejdsgruppe i 2019, der skal tilvejebringe grundlaget for en indberetningsvejledning for kommunerne med henblik på systematisk ensartet kommunal indberetning. I forlængelse af aftale om kommunernes økonomi for 2019 stiller kommunerne data fra Fælles Sprog III til rådighed fra de første kommuner i 2019 og fra alle øvrige kommuner med udgangen af 2020.

Der er gennemført et fælles arbejde om den kommunale sundhedsindsats som opfølgning på sidste års økonomiaftale. I samarbejde med kommunerne er der i den forbindelse udarbejdet et inspirationskatalog baseret på kommunale erfaringer, som kan understøtte kommunernes samarbejde og udbredelse af god praksis. Parterne vil samle op på rapportens anbefalinger, og KL vil videreformidle inspirationskataloget.

Den kommunale medfinansiering (KMF) har i 2018 været præget af større udsving end normalt, og der er derfor igangsat en analyse af de konstaterede udsving. Samtidig er den løbende kommunale afregning af KMF i 2019 fastfrosset svarende til de budgetterede udgifter. Regeringen tilkendegiver, at denne fastfrysning af den løbende kommunale afregning videreføres i 2020. Parterne vil i efteråret 2019 drøfte resultaterne af den igangsatte analyse, herunder efterreguleringen.

En tryk alderdom

Den demografiske udvikling med et stigende antal plejekrævende ældre borgere stiller til stadighed krav til nye måder at løse opgaverne på i ældreplejen. Det indebærer et bredt fokus på en effektiv og innovativ opgaveløsning i kommunerne samt en statslig regulering på området, der understøtter dette.

Regeringen og KL er på den baggrund enige om at identificere nye veje til håndtering af de demografiske udfordringer på ældreområdet. Det handler i høj grad om at hjælpe de ældre til at bibeholde deres funktionsevne og helbredstilstand så længe som muligt, så de kan være så selvhjulpne som muligt. Det handler derudover om, at de medarbejdere, der skal løfte opgaven, er motiverede og oplever dokumentationskrav som meningsfulde og nødvendige. Konkret vil regeringen og KL igangsætte et arbejde, der skal undersøge, hvorfor nogle centrale og decentrale dokumentationskrav i ældreplejen opleves som unødvendige med det mål at reducere dokumentationsbyrden. Arbejdet skal have fokus på at frigøre tid til indsatsen for de ældre og dermed understøtte værdighed og selvbestemmelse for den enkelte ældre borger.

Parterne er samtidig enige om fortsat at understøtte et løbende fokus på kvaliteten og resultaterne af indsatsen. På baggrund af afrapporteringen fra arbejdsgruppen for udvikling af kvalitetsindikatorer i ældreplejen er der opstillet tre kvalitetsindikatorer på ældreområdet, som skal styrke fokus på kvaliteten og effekten af indsatserne i ældreplejen.

Indikatorerne indgår i den løbende lokale kvalitetsudvikling og offentliggøres samlet en gang årligt. Regeringen og KL er enige om at følge op på kvalitetsindikatorerne og datagrundlaget i ældreplejen. Der er enighed om løbende at vurdere behovet for justeringer og evt. udvikling af nye kvalitetsindikatorer. Der er endvidere enighed om, at der i forlængelse af anbefalingerne fra arbejdsgruppen for udvikling af kvalitetsindikatorer i ældreplejen etableres én samlet årlig national brugertilfredshedsundersøgelse blandt modtagere af hjemmehjælp og på plejecentre. Regeringen og KL drøfter den nærmere tilrettelæggelse.

Mere personale og bedre arbejdsforhold

Social- og sundhedspersonale og sygeplejersker varetager en lang række kerneopgaver i ældreplejen og i det offentlige sundhedssystem, og det er vigtigt, at der er tilstrækkeligt med medarbejdere til at sikre, at alle borgere og patienter får den bedste behandling og pleje.

Det er en fælles ambition, at der skal uddannes og ansættes flere social- og sundhedsmedarbejdere, at arbejdsforholdene forbedres, at flere medarbejdere får mulighed for at gå op i tid og at nedbringe sygefravær, samt at medarbejdernes kompetencer udnyttes bedst muligt. Udfordringerne er sammensatte, og der er flere veje til at løse dem. Noget skal løses inden for sektorernes eget arbejdsgiveransvar, noget skal understøttes via fælles tiltag. Regeringen, KL og Danske Regioner er i forlængelse heraf enige om at nedsætte en task force, der frem mod et sundhedsudspil får til opgave at drøfte vejene til realisering heraf over de kommende år, herunder en langvarig plan for rekruttering af social- og sundhedsmedarbejdere.

6. Psykiatri

Der er enighed om, at psykiatrien er et væsentligt fokusområde som skal styrkes. Det skal bygge ovenpå tidligere prioriteringer. Med finansloven for 2019 og Aftale om satspuljen på sundhedsområdet for 2019-2022 blev der afsat ca. 0,3 mia. kr. årligt, hvoraf mere end 0,2 mia. kr. er permanente, til en styrkelse af indsatsen for mennesker med psykiske lidelser på tværs af kommuner og regioner mv. Midlerne skal bl.a. skal gå til etablering af tidligere og lettilgængelige indsatser for særligt børn og unge med psykisk mistrivsel og psykiske lidelser, en styrkelse af psykologbehandlingen for angst og depression, bedre sammenhæng på tværs af indsatser samt en bedre og mere intensiv behandling af de mest syge psykiatriske patienter.

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om, at kommuner og regioner vil arbejde målrettet på at implementere initiativerne fra de to oven for nævnte aftaler med henblik på at styrke indsatsen for mennesker med psykiske lidelser eller tegn herpå.

10-årsplan for psykiatri

Det er en væsentlig prioritering for regeringen og KL at styrke psykiatrien. Regeringen vil løfte psykiatrien og vil igangsætte et arbejde med henblik på at udarbejde en 10-års plan for psykiatrien med forpligtende mål om blandt andet at mindske antallet af genindlæggelser, nedbringe ventetiden og øge gennemsnitslevealderen for borgere med psykisk sygdom. Planen vil bl.a. indeholde initiativer målrettet forebyggelse af psykisk sygdom, bedre sammenhæng i behandlingsforløb, en udvidelse af psykologordningen samt forøget kapacitet i psykiatrien.

Regeringen tilkendegiver, at KL og Danske Regioner vil blive inddraget i arbejdet med en 10-årsplan, så lokal forankring og ejerskab sikres med henblik på at gøre en forskel for mennesker med psykiske lidelser.

Sammenhæng i indsatsen for borgere med psykisk sygdom og samtidigt misbrug

Mennesker, der har brug for behandling af både psykiske lidelser og misbrug, oplever alt for ofte, at hjælpen er usammenhængende og utilstrækkelig. Parterne er derfor enige om, at der er behov for at ændre den nuværende ansvarsfordeling mellem regioner og kommuner for denne gruppe mennesker med henblik på at sikre en mere sammenhængende og helhedsorienteret indsats.

En ændret ansvarsfordeling skal ses i sammenhæng med udviklingen af det øvrige psykiatriske område. Regeringen vil som led i udarbejdelsen af en 10-årsplan for psykiatrien undersøge modeller for en ændret ansvarsfordeling som en af de første prioriteter. KL og Danske Regioner vil blive inddraget i dette arbejde.

Særlige pladser i psykiatrien

Som led i indsatsen for at foregribe vold og udadreagerende adfærd på landets botilbud er der med tidligere satspuljeaftaler tilvejebragt medfinansiering til etablering af 150 nye særlige pladser i psykiatrien. Pladserne er målrettet en særligt udsat gruppe af borgere med svære psykiske lidelser og særlige sociale problemer, og som vurderes til at være eller i risiko for at blive til fare for andre. Der er medio 2019 etableret 135 pladser.

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om, at indsatsen over for den særlige gruppe af borgere er vigtig. Parterne konstaterer samtidig, at udnyttelsesgraden for pladserne er stigende efter en lovændring i foråret 2019, der justerede visitationskriterierne, men fortsat er for lav. Der er i forlængelse heraf enighed om, at de særlige pladser og integrationen med den øvrige psykiatri og socialpsykiatri tages op i den kommende 10-årsplan for psykiatrien.

7. Beskæftigelse

Kommunerne overtog det samlede ansvar for beskæftigelsesindsatsen i 2009. Siden har jobcentrenes opgaver og rammer undergået væsentlige ændringer. Refusionsreformen har bl.a. betydet, at kommunerne har fået et mere entydigt incitament til at investere i effektive indsatser, der virker for den enkelte borger. Samtidig har bl.a. reformen af førtidspension og fleksjob betydet, at dele af beskæftigelsesindsatsen i højere grad har fokus på at hjælpe ledige med nedsat arbejdsevne ind på arbejdsmarkedet. Der er således sket en udvikling i sammensætningen af de borgere, som får en indsats i jobcentrene – og derved i jobcentrenes rolle og opgaver.

I de seneste år er der sket en stigning i jobcentrenes administrative udgifter samtidig med, at antallet af offentligt forsørgede er faldet markant. Det kan fx skyldes ændringen i målgruppesammensætning, krav i lovgivningen og kommunernes øgede incitament til at investere i en aktiv indsats. Det er vigtigt, at ressourcerne investeres i de indsatser, der gør størst gavn for

borgerne. Tidligere analyser peger på, at der er en variation i jobcentrenes ressourceforbrug og borgernes overgang til beskæftigelse. Analyserne kommer imidlertid ikke med entydige svar på, hvilke jobcentre der får mest ud af ressourcerne og hvorfor.

Regeringen og KL vil derfor igangsætte et opfølgende arbejde, der skal undersøge udviklingen i sammensætningen af jobcentrenes målgrupper og udgifter hertil. Derudover skal arbejdet tage skridtet videre fra benchmarking til benchlearning med henblik på at udvikle kommunernes indsats og sikre rammerne for en effektiv og effektiv indsats. Arbejdet skal bidrage til at udbrede virksomme metoder og tilgange i beskæftigelsesindsatsen.

Der igangsættes derudover en særskilt kortlægning og undersøgelse af integrationsindsatser og -projekter med henblik på at understøtte en mere sammenhængende og effektiv indsats med særligt fokus på at øge beskæftigelsen blandt ikke-vestlige indvandrere og flygtninge. Der vil blive lagt vægt på at samle eksisterende dokumentation med henblik på at belaste medarbejderne inden for området mindst muligt.

Regeringen og KL er enige om at videreudvikle myndighedssamarbejdet International Citizen Services. Regeringen og KL drøfter derfor, om samarbejdet kan forenkles ved, at en række borgerservices overflyttes fra staten til kommunerne. Regeringen og KL ønsker at sikre åbningstider, der matcher den lokale efterspørgsel. Antallet af konkrete lokationer af yderligere ICS-centre drøftes ligeledes.

Der har vist sig en problemstilling på pensionsområdet om efterregulering af pension, hvor afgørelser fra Ankestyrelsen har medført, at Udbetaling Danmark skal ændre sin praksis. Denne ændring indebærer væsentlige økonomiske og administrative konsekvenser for Udbetaling Danmark. Der pågår et arbejde om håndtering af problemstillingen.

Regeringen og KL anerkender begge problemstillingen. Parterne er derfor enige om, at der som opfølgning på *Aftale om kommunernes økonomi for 2020* umiddelbart efter indgåelse af en aftale, skal være en dialog mellem parterne med henblik på at sikre en fælles håndtering af problemstillingen.

Parterne er enige om at samle op på erfaringer med Udbetaling Danmark, herunder de økonomiske resultater og organisatoriske styringsmekanismer.

8. Klima

Verden og Danmark står i en klimakrise, der stiller højere krav end nogensinde før til ambitionsniveauet på hele det grønne område.

Regeringen har med *Retfærdig retning for Danmark* sat en ny retning, hvor Danmark vil hæve ambitionerne for klima, miljø og natur. Danmark skal være en grøn stormagt og påtage sig det internationale lederskab for den grønne omstilling. Derfor har regeringen sat et meget ambitiøst mål om, at Danmark skal reducere sine udledninger af drivhusgasser med 70 pct. i 2030 ift. 1990.

Det kræver en enorm indsats, der skal forankres bredt i den offentlige sektor. Det gælder både i staten, kommunerne og regionerne.

Regeringen vil løbende inddrage KL og Danske Regioner samt andre relevante interessenter i arbejdet med den grønne omstilling med det mål for øje at sikre en solid kvalificering og forankring af den samlede klimaindsats. KL vil medvirke aktivt i arbejdet og bidrage med input på baggrund af kommunernes lokale erfaringer.

Det gælder bl.a. på forskellige områder som fremme af en strategi for cirkulær økonomi, omstilling til et mere energieffektivt samfund, klogere affaldssortering og omstilling af den offentlige sektors indkøb, så det i højere grad understøtter den grønne omstilling.

9. Øvrige områder

Verdensmål

Regeringen og KL er enige om aktivt at arbejde for FN's 17 verdensmål. Verdensmålene og 2030-dagsordenen sætter retningen for en mere bæredygtig fremtid, hvor der er fokus på økonomisk, social og miljømæssig bæredygtighed. Kommunerne står for hovedparten af den borgernære velfærd. *Aftalen om kommunernes økonomi for 2020* er på den baggrund et vigtigt bidrag til implementeringen af verdensmål 3 (sundhed og trivsel), verdensmål 4 (kvalitetsuddannelse) og verdensmål 11 (bæredygtige byer og lokalsamfund), som bringer Danmark i en mere bæredygtig retning.

It-system til beregning af ejendomsskat

Regeringen og KL er enige om, at Skatteministeriet overtager kommunernes it-system E&E (Ejendomsskat og Ejendomsbidrag). Skatteministeriet overtager E&E til den forventede anlægsværdi. Der er enighed om de kommunaløkonomiske konsekvenser heraf.

COI

Der var i foråret 2019 enighed om en ny strategi for COI, hvor fokus er på at understøtte innovationsfokus i den offentlige sektors samarbejde med den private sektor samt bidrage til udbredelse af velafprøvede teknologiske løsninger og nye, lovende teknologier. Regeringen, KL og Danske Regioner er som opfølgning herpå enige om at forlænge bevillingen til COI til og med 2021.

Kommunale samarbejder

Regeringen og KL er enige om, at øget kommunalt samarbejde om myndighedsopgaver kan understøtte den faglige kvalitet på områder med behov for særlig ekspertise. Regeringen og KL vil derfor igangsætte et arbejde med at udarbejde forslag til nye samarbejdsmuligheder om myndighedsopgaver på udvalgte opgaveområder. Der tages udgangspunkt i en model med frivillig delegation af myndighedsopgaver mellem kommunalbestyrelser, der samtidig sikrer en klar ansvarsplacering, herunder på det politiske niveau, for de opgaver, der indgår i et samarbejde. Der er også enighed om at drøfte kommunale ønsker om mere fleksibel adgang til at samarbejde om løsning af driftsopgaver.

Parallelsamfund

En bred kreds af partier i Folketinget vedtog i foråret 2018 en aftale om opgør med parallelsamfund. Her spiller kommunerne en central rolle i opgøret med ghettoområderne, hvor der i de kommende år skal gennemføres gennemgribende fysiske forandringer i de udsatte boligområder. Det er en markant omstillingsproces, og det kræver en lang og konstant indsats.

Regeringen og KL er derfor enige om at følge tæt op på den implementeringsproces, som er i gang, herunder at følge op på økonomien. Det er en forudsætning for økonomien, at Landsbyggefonden – inden for rammerne af de gældende regler for tildeling af støtte – dækker udgifter til støtteberettiget renovering, huslejenedsættelser, boligsociale indsatser, indfrielse af restgæld, infrastrukturforbedringer og nedrivninger i de udsatte boligområder

Bilag 1. En brugervenlig digital offentlig sektor

Danmark er i front, når det gælder offentlig digitalisering. Det tætte samarbejde mellem kommunerne, regionerne og staten gør, at den offentlige sektor i dag kan tilbyde en effektiv og tidssvarende service til gavn for danskerne. Selvbetjeningsløsninger, NemID og Digital Post gør hverdagen nemmere, og tilfredsheden med løsningerne er høj. Den digitale udvikling vil også i de kommende år muliggøre en hurtigere og nemmere service og bidrage til at styrke velfærden. Samtidig er vi nået langt med at opbygge en fælles infrastruktur på sundhedsområdet, som binder sundhedsindsatsen i kommuner, regioner og praksissektoren sammen til gavn for både patienter, pårørende og sundhedsprofessionelle.

Regeringen, KL og Danske Regioner er derfor enige om at fortsætte det tætte samarbejde og videreføre initiativerne i digitaliseringspagten fra foråret 2019. Det skal bidrage til, at den offentlige sektor fortsat opfylder borgernes forventninger til en digital og sammenhængende service.

Fremtidssikring af den fællesoffentlige infrastruktur

Danmarks digitale infrastruktur skal fremtidssikres, så borgerne fortsat møder sikre, fleksible og brugervenlige løsninger. Regeringen, KL og Danske Regioner er derfor enige om finansieringen af næste generation MitID, NemLog-in og Digital Post. Det centrale nettofinansieringsbehov udgør i perioden 2018-2031 1,5 mia. kr. For 2020 er den kommunale og regionale andel af det centrale nettofinansieringsbehov henholdsvis 47,6 mio. kr. og 23,8 mio. kr.

Implementeringen af de nye infrastrukturløsninger er en betydelig opgave og udgift for både kommuner, regioner og statslige myndigheder. Som hidtil afholdes de enkelte myndigheders omkostninger til lokale omstillinger af myndighederne selv.

Investeringsfond for nye teknologier og digitale velfærdsløsninger

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at etablere en investeringsfond på 200 mio. kr. i perioden 2019-2022, der skal sikre erfaringer til at løfte kvaliteten og kapaciteten i fremtidens offentlige sektor. Investeringsfonden skal blandt andet medfinansiere 15 signaturprojekter om kunstig intelligens i kommuner og regioner. Parterne er enige om at udmønte 20,0 mio. kr. i 2019 og 47,0 mio. kr. i 2020 til signaturprojekter.

Regeringen, KL og Danske Regioner endvidere enige om at fortsætte arbejdet med telemedicinsk tilbud til borgere med hjertesvigt i regi af den nationale bestyrelse for sundheds-it.

Bedre overblik og mere gennemsigtighed

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at etablere *Mit Overblik*, der skal give borgeren adgang til egne væsentlige data på en lettilgængelig måde i årlige etaper frem mod 2024. På kommunernes område er parterne enige om, at oplysninger om økonomiske ydelser løbende gøres tilgængelige på *Mit Overblik* i 2020. På sundhedsområdet er parterne enige om, at oplysninger fra aftaleoversigt og stamkort tilsluttes *Mit Overblik* i takt med kommunernes og regionernes implementering af *Et samlet patientoverblik*.

Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi 2016-2020

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at fortsætte det tætte samarbejde om at skabe en digital og brugervenlig offentlig sektor. Parterne er derfor enige om at bekræfte den økonomiske ramme for den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi 2016-2020 for den resterende periode.

Parterne er endvidere enige om, at det fællesoffentlige samarbejde om digitalisering og data skal tilrettelægges på en enkel og fleksibel måde med mulighed for løbende prioritering af initiativer og indsatser. Derfor etableres en ny og mere enkel governancestruktur.

Yderligere er parterne enige om at drøfte det fremtidige fællesoffentlige samarbejde om digitalisering i foråret 2020 med henblik på en aftale i forbindelse med aftalerne om den kommunale og regionale økonomi for 2021.

Regeringen, KL og Danske Regioner er i den forbindelse enige om at tilbageføre i alt 15 mio. kr. til kommunerne i 2019-2021 og 4 mio. kr. til regionerne i 2019.

Cyber- og informationssikkerhed

Det er afgørende for tilliden til den offentlige sektor, at myndighedernes forvaltning af data sker på en gennemsigtig og sikker måde. Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at prioritere arbejdet med cyber- og informationssikkerhed på tværs af den offentlige sektor.

Sundhedssektorens parter har i fællesskab udarbejdet en strategi for cyber- og informationssikkerhed i sektoren med 17 konkrete indsatser. I forlængelse af strategien er parterne endvidere enige om i fællesskab at analysere og konkretisere behov og prioriteringer for sundhedssektorens trinvis styrkelse af cyber- og informationssikkerheden med udgangspunkt i en risikobaseret tilgang.

Parterne er enige om at fortsætte arbejdet frem mod aftalerne om den kommunale og regionale økonomi for 2021.

Opfølgning på Strategi for digital sundhed 2018-2022

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at understøtte sammenhæng og et bedre digitalt samarbejde med et samlet patientoverblik for patienter, pårørende og sundhedsprofessionelle. Parterne har påbegyndt implementering af de fælles løsninger Aftaleoversigt og Fælles Stamkort med fælles takt i indsatsen. Der er enighed om, at alle kommuner og regioner har taget løsningerne i brug inden udgangen af tredje kvartal 2021. Tidsplanen forudsætter, at der er enighed mellem parterne om, at staten har leveret de nødvendige forudsætningskabende leverancer senest 1. januar 2020. I regionerne foretages fuld integration i de elektroniske patientjournaler. Der udmøntes i alt 60 mio. kr. fra Digitaliseringsfonden til arbejdet i 2019, hvilket medfører, at der overføres 10 mio. kr. til kommunerne og 10 mio. kr. til regionerne.

Endvidere er regeringen, KL og Danske Regioner enige om at benytte patientrapporterede oplysninger (PRO) til at samarbejde om patientcenteret behandling inden for hjerterehabilitering og diabetes. Parterne gennemfører derfor en række piloter i 2020 med henblik på at forberede national udbredelse.

Digitalt sundhedskort

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at udvikle et digitalt sundhedskort til de borgere, som ønsker det. Et digitalt sundhedskort skal være med til at lette borgernes hverdag og skabe en fleksibel og tidssvarende service. Parterne er enige om at arbejde for, at en væsentlig del af borgerne på sigt vælger kun at have det digitale sundhedskort. Kommuner og regioners omkostninger til udvikling af sundhedskortet på i alt 8 mio. kr. finansieres af midler fra den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi, og driftsudgifter finansieres af bevillingen til den fællesoffentlige infrastruktur. Parterne er enige om, at det er ambitionen, at relevante offentlige ID-beviser på sigt skal være digitale, så borgerne har de offentlige løsninger lige ved hånden.

Fællesoffentlige it-systemer på sundhedsområdet

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om, at udgifter til drift, vedligehold og udvikling af en række fællesoffentlige it-systemer på sundhedsområdet udgør 75,6 mio. kr. (2019-pl) i 2020, heraf 37,0 mio. kr. fra regionerne og 23,7 mio. kr. fra kommunerne. Heri indgår 3,4 mio. kr. til drift af nye forretningsservices og 7,8 mio. kr. til drift af en række MedCom-løsninger.